

HUMANISTISKA OCH TEOLOGISKA FAKULTETERNA

Den europeiska integrationsprocessen enligt Sverigedemokraterna och Alternative für Deutschland

- En komparativ tematisk idéanalys av partiernas politiska program.

Skribent: Frida Jensen

Kandidatuppsats

EUHK30, VT24

Kandidatprogram i Europastudier med
humanistisk profil

Handledare: Mattias Nowak

Abstract:

This essay analyzes the Swedish political party *Sverigedemokraterna* and the German political party *Alternative für Deutschland* which is relevant as these parties are gaining success across Europe and European Union citizens will soon vote in the European Parliament elections. By using a thematic descriptive idea analysis of their party programs, this thesis explores the similarities and differences between the parties and their views on European integration within four themes: federalism, nation/national identity, economy and geopolitical security. The comparative analysis is carried out using the theories of euroscepticism, nationalism, conservatism and right-wing populism within the framework of European integration. The findings in this study indicate that both parties cherish the nation state, find the principle of subsidiarity fundamental and want the EU to decide on fewer topics, leading to the return of power to the nation state. However, the parties want to achieve this by reforming the EU in different ways. Moreover, the paper mainly identifies differences in the themes, economy and geopolitical security. The main difference discovered in the analysis, is that *Sverigedemokraterna* are generally more soft eurosceptics, while the *Alternative für Deutschland* is more of a hard eurosceptic party.

Keywords:

Swedish Democrats, *Alternative für Deutschland*, European integration, Cas Mudde, right-wing politics, euroscepticism, nationalism, conservatism, comparative analysis, thematic idea analysis

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Syfte och frågeställning.....	4
1.2 Disposition.....	4
2. Bakgrund.....	6
2.1 Högerpopulistiska partier.....	6
2.2 Sverigedemokraterna.....	8
2.3 Alternative für Deutschland.....	10
2.4 Tidigare forskning.....	11
3. Teoretiska perspektiv på det konceptuella ramverket.....	14
3.1 Euroskepticism.....	14
3.2 Nationalism.....	16
3.3 Konservatism.....	16
3.4 Högerpopulism.....	17
3.5 Teoretiska perspektiv på europeisk integration.....	18
3.5.1 Den europeiska integrationen.....	18
3.5.2 Dikotomin: mjuk vs hård euroskepticism.....	19
4. Metod och material.....	21
4.1 Presentation av en komparativ analys.....	21
4.2 Presentation av idéanalys.....	22
4.3 Material.....	24
5. Redogörelse av resultat och analytisk diskussion.....	26
5.1 SDs och AfDs syn på federalism inom den europeiska unionen.....	26
5.2 SDs och AfDs syn på nationen och den nationella identiteten i relation till EU.....	30
5.3 SDs och AfDs syn på ekonomin, i relation till svenskt och tyskt medlemskap i EU.....	32
5.4 SDs och AfDs syn på geopolitisk säkerhet inom den europeiska unionen.....	35
6. Slutsats.....	38
7. Förslag på vidare forskning.....	40
8. Referenslista.....	41
8.1 Primära källor.....	41
8.2 Tryckt material.....	41
8.3 Digitalt material.....	43

1. Inledning

“(…) Jag tycker att det har flyttats för mycket makt till Bryssel redan (…)”
- Jimmie Åkesson¹

“(…) Together, we have shown that when Europe is bold, it gets things done. And our work is far from over - so let's stand together. Let's deliver today and prepare for tomorrow(…)”
- Ursula von der Leyen²

“(…) Nationalstaten är en förutsättning för en fungerande demokrati, vi är för en avveckling av Europeiska unionens befogenheter, som inte fungerar som den är (…)”
- Alice Weidel³

Vi lever i ett nytt Europa som ständigt förändras med påtagliga klimatförändringar, stora ekonomiska utmaningar och ett flertal pågående krig med direkt påverkan på Europa och den Europeiska unionen.⁴ Samtidigt ser vi diverse nationalistiska och högerpopulistiska partier som vinner både politisk makt och följarskara i en majoritet av medlemsländerna.⁵ I detta utmanande samhällsklimat ska EUs medborgare välja vilka politiker som ska leda unionen genom dessa svåra tider i Europavalet 2024.

Det finns en bred meningsskiljaktighet bland dagens politiker om hur stor makt EU ska ha i förhållande till det egna landet.⁶ I citaten ovan ser vi två exempel från partiledarna i de nationalistiska och högerpopulistiska partierna Sverigedemokraterna⁷ och det tyska Alternative für Deutschland⁸ som båda tycker att EU har utvecklat för stort inflytande på det egna landet. Motsatt citeras europeiska kommissionens ordförande Ursula von der Leyen om vikten av EU och unionens samarbete.

¹ Jimmie Åkesson, *30 Minuter Jimmie Åkesson (SD)*, SVT, 2024-02-29, <https://www.svtplay.se/video/84d45E3/30-minuter/jimmie-akesson-sd>, (hämtad 2024-04-17)

² Ursula von der Leyen, *Deliver today prepare for tomorrow*, Europaparlamentet i Strasbourg, 2023-09-13, https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_4426 (hämtad 2024-04-17)

³ Alice Weidel, *Vor Parteitag: Alice Weidel im Interview über EU und AfD-Kanzlerkandidatur*, Morgenmagazin, 2023-07-28, <https://www.youtube.com/watch?v=txdktdOnXPA> (hämtad 2024-04-17) översatt av författaren.

⁴ Hädanefter förkortat EU

⁵ Ingrid Thörnqvist, *Allt fler högernationalister i Europas regeringar*, SVT, 2018-09-12, <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/allt-fler-hogernationalister-i-europas-regeringar> (hämtad 2024-04-17)

⁶ Politico Europe, *Maastricht Debate 2024 | POLITICO & Studio Europa Maastricht*, Politico, 2024-04-29, <https://www.youtube.com/watch?v=9IXgbp48gHI> (hämtad 2024-05-16)

⁷ Hädanefter förkortat SD

⁸ Hädanefter förkortat AfD

Tyskland och Sverige är två länder med geografisk närhet och liknande sociala normer och kulturella värderingar.⁹ Länderna hanterade flyktingkrisen 2015 på ett liknande sätt¹⁰ och har samma hållning kring Ukraina och Rysslands krig.¹¹ De har även liknande politiska etablissemang vilket gör en komparativ jämförelse av landets två relativt nya partier på högerkanten både aktuell och intressant.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att kartlägga Sverigedemokraternas och Alternative für Deutschlands samtida idéer och syn på den europeiska unionen inom ramen för den europeiska integrationsprocessen. Uppsatsen avser att granska SDs och AfD:s partipolitiska program för att analytiskt jämföra idéerna och redogöra för eventuella likheter och skillnader partierna emellan. Metodologiskt genomförs analysen med hjälp av en *komparativ tematisk beskrivande idéanalys*. Detta syfte leder till följande frågeställningar:

- Vilka huvudsakliga idéer gällande EU och europeisk integration artikuleras av de politiska partierna Sverigedemokraterna och Alternative für Deutschland i deras aktuella partipolitiska program?
- Vilka likheter och skillnader finns i Sverigedemokraternas respektive Alternative für Deutschlands politiska idéer när det gäller deras syn på EU och den europeiska integrationsprocessen?

1.2 Disposition

Inledningsvis har uppsatsens syfte och frågeställningar motiverats i förhållande till det aktuella politiska klimatet i dagens Europa. I kapitel 2 presenteras uppsatsens bakgrund. Kapitel 2.1 fokuserar på allmän information kring högerpopulistiska partier medan kapitel 2.2 och 2.3 redogör specifikt för information angående SD och AfD. I 2.4 presenteras tidigare forskning rörande ämnet. Efterföljande kapitel behandlar uppsatsens teoretiska ramverk. Där

⁹ Jörgen Eriksson, *Sverige och Tyskland kan bli ett perfekt par*, Dagens samhälle, 2019-10-31, <https://www.dagenssamhalle.se/opinion/debatt/sverige-och-tyskland-kan-bli-ett-perfekt-par/> (hämtad 2024-05-16)

¹⁰ Anders Selnes, *Svensk-tysk höger ense: Gör om asylsystemet*, Europaportalen, 2015-08-18, <https://www.europaportalen.se/2015/08/svensk-tysk-hoger-ense-gor-om-asylsystemet> (hämtad 2024-05-16)

¹¹ Lovisa Herold, *Olaf Scholz besöker Sverige - diskuterar stöd till Ukraina*, Dagens nyheter 2024-05-13, <https://www.dn.se/varlden/olaf-scholz-besoker-sverige-diskuterar-stod-till-ukraina/> (hämtad 2024-05-17)

presenteras även det konceptuella ramverket, euroskepticism, nationalism, konservatism och högerpopulism vilket leder uppsatsen vidare till teoretiska perspektiv på den europeiska integrationen som delas upp i 3.2.1 europeisk integration och 3.2.2 Dikotomin: mjuk vs hård euroskepticism. Kapitel 4 redogör för komparativ analys samt idéanalys med ett avslutande avsnitt gällande urval av material. I efterföljande kapitel redogörs resultatet följt av en diskussion inom fyra olika teman. Temana som presenteras är, 5.1 SDs och AfDs syn på federalism inom den europeiska unionen, 5.2 SDs och AfDs syn på nationen och den nationella identiteten i relation till EU, 5.3 SDs och AfDs syn på ekonomin, i relation till svenskt och tyskt medlemskap i EU samt 5.4 SDs och AfDs syn på geopolitisk säkerhet inom den europeiska unionen. Analysen och resultatet följs av en slutsats i kapitel 6 där frågeställningarna besvaras med hänsyn till föregående kapitel. Sist presenteras förslag på vidare forskning i kapitel 6. Referenslistan är uppdelad i 3 underkapitel, 8.1 primära källor, 8.2 tryckt material samt 8.3 digitalt material.

2. Bakgrund

Kapitel två inleds med ett kapitel som presenterar allmän information om högerpopulistiska partier i 2.1. Därefter presenteras *Sverigedemokraterna* i 2.2 och *Alternative für Deutschland* i 2.3. Slutligen kommer ett kapitel om tidigare forskning i 2.4.

2.1 Högerpopulistiska partier

I den europeiska samhällsdebatten talas det mycket om euroskeptiska, nationalistiska, populistiska och högerradikala vindar. Några exempel är artiklarna '*Anti-European*' populists on track for big gains in EU elections, says report¹² i The guardian, *Why the New Nationalists Are Taking Over* i Politico¹³, *Euroscepticism on rise in Europe, poll suggests* i BBC¹⁴ och *The Far Right Wants to Take Over Europe, and She's Leading the Way* i New York Times.¹⁵ Det som menas, både inom journalistik och akademiska studier, är framväxten av politiska partier i ett flertal av de europeiska länder som idag utmanar de traditionella partierna och deras kännetecken.¹⁶

Enligt periodiseringen skapad av den tyske statsvetaren Klaus von Beyme har högerpopulismen bildats under tre perioder. Den första 1945-1955 under en tid då partierna framförallt bottnade i Tysklands och Italiens mellankrigstid. Den andra, 1955-1980 som en protest mot de traditionellt etablerade partierna och deras hantering av den ekonomiska utvecklingen. Den tredje perioden, som tog fart under 1980 grundades i migrationspolitiken. Statsvetaren Anders Widfeldt anser att en fjärde period utvecklats med början i mitten av 1990-talet. Då blev partierna antingen stödpartier åt de traditionella partierna eller

¹² Jon Henley, *Anti-European*' populists on track for big gains in EU elections, says report, The Guardian, 2024-01-24,

<https://www.theguardian.com/world/2024/jan/24/anti-european-populists-on-track-for-big-gains-in-eu-elections-says-report>, (hämtad 2024-04-28)

¹³ Michael Hirsh, *Why the New Nationalists Are Taking Over*, Politico, 2016-06-27, <https://www.politico.com/magazine/story/2016/06/nationalism-donald-trump-boris-johnson-brexit-foreign-policy-xenophobia-isolationism-213995/>, (hämtad 28 2024-04-28)

¹⁴ *Euroscepticism on rise in Europe, poll suggests*, BBC, 2024-06-08, <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36471989>, (hämtad 2024-04-28)

¹⁵ David Broder, *The Far Right Wants to Take Over Europe, and She's Leading the Way*, 2024-04-22, <https://www.nytimes.com/2024/04/22/opinion/meloni-europe-elections.html>, (hämtad 2024-04-28)

¹⁶ Katya Adler, *Far-right parties on the rise across Europe*, 2023-06-30, <https://www.bbc.com/news/world-europe-66056375> (hämtad 2024-05-20)

regeringspartier, vilket resulterade i inflytande och legitimitet. Han anser att vi fortfarande befinner oss i denna period.¹⁷

Utanför EU samarbetar högerpopulistiska partier inte i någon större utsträckning. Inom EU har framförallt franska *Nationell samling* försökt möjliggöra för samarbete, detta utan större framgång. 1984 kom det första officiella försöket till gruppering i EU *Group of the European Right* men den löstes upp 1989 och efterträddes av en *Technical Group of European Rights* som fanns fram till 1994. Efter 1994 blev de flesta parlamentarikerna grupplösa fram till 2007 då *Identity, Tradition and Sovereignty Group* bildades, men gruppen fanns bara i 11 månader.¹⁸ I samband med EU-valet 2014 bildades gruppen *Europe of Freedom and Direct Democracy Group*¹⁹, en radikal högerpopulistisk grupp som för första gången blev erkänd av parlamentet, men den löstes upp 2019.²⁰ 2015 bildade Marie Le Pen, *Europe of Nations and Freedom Group* som även den fanns fram till 2019. 2019 bildades gruppen *Identity and Democracy group* som finns än idag och som framförallt kännetecknas av det italienska partiet *Legas Nord*. Bland dess medlemmar finns tjeckiska *Freedom and Direct Democracy*, *Dansk Folkeparti*, franska *National Rally* och tyska *AfD*.²¹ En del av partierna har valt att stanna i mer etablerade grupper, till exempel ungerska *Fidesz* som är medlem i *European People's Party* eller polska *Lag och rättvisa* som är medlemmar i *European Conservatives and Reformist Party*²² där även SD är medlemmar. Det finns även partier som förblivit grupplösa.²³

I dagens EU finns det ett antal länder där nationalistiska och högerpopulistiska partier nyligen nått relativt stor framgång. I sammanhanget är det väsentligt att bland annat nämna Ungern, Polen och Italien men även Sverige och Tyskland.²⁴ De sistnämnda, Sverige och Tyskland,

¹⁷ Anders Sundelin & Anna-Lena Lodenius & Henry Pettersson & Håkan A Bengtsson & Jenny Åkervall & Joakim Jakobsson, *Högerpopulismen: En antologi om Sverigedemokraterna*, (Stockholm: Premiss förlag, 2009) s. 73-75

¹⁸ Cas Mudde, *Ytterhögern i dag*, 1 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2022), s. 83-87

¹⁹ Hädanefter förkortat EFDD

²⁰ Bengtsson & Jakobsson & Lodenius & Pettersson & Sundelin & Åkervall, 2009 s. 43-45

²¹ Mudde, 2022, s. 83-87

²² Hädanefter förkortat ECR

²³ European Parliament, *MEPS Full list*, u.å., <https://www.europarl.europa.eu/meps/en/full-list/all> (hämtad 2020-04-20)

²⁴ Ylva Elvis Nilsson, *Alla andra högerradikala i Europa - hur går det för dem?*, 2018-09-18, <https://omeuropa.se/alla-andra-hogerradikala-i-europa-hur-gar-det-for-dem/>, (hämtad 2024-04-23)

har under de senaste åren fört liknande europapolitik, haft liknande synsätt på migration och hanterat flyktingkrisen 2015 på liknande sätt.²⁵

2.2 Sverigedemokraterna

SD grundades 1988 men blev en viktig faktor i svensk mainstream politik relativt nyligen. För att förstå SDs grundande måste man, enligt bland annat journalisten Anna-Lena Lodenius, ta historien i beaktning. 1979 samlades män med olika fascistiska och nazistiska bakgrunder för att gemensamt kämpa emot det mångkulturella samhället vilket resulterade i att *Bevara Sverige Svenskt* grundades. 1985 slogs *Bevara Sverige Svenskt* sig samman med *Sverigepartiet*, de fick stor medial uppmärksamhet men inte tillräckligt många väljare, vilket ledde till att alliansen löstes upp trots att de politiska ambitionerna fanns kvar. 1988 samlades ungefär 20 personer, en del samma som 1979 och bildad SD. I deras medlemstidning fokuserades det på att för få personer föddes i Sverige samtidigt som Sverige hade massinvandring. Men det fanns också hyllningar till apartheidregimen i Sydafrika samtidigt som det förekom gamla nazister i partiet. 1995 skedde en mindre förändring när partiet fick Mikael Jansson som partiledare, han var småbarnspappa och tidigare kortvarigt aktiv inom Centerpartiet. Han ansågs "normalare" än tidigare partiledare bland väljarna och hade ingen nazistisk bakgrund. Under hans tid förbjöds bland annat uniformerad klädsel vid partiets möten men partiets kärna förblev densamma. 1994 blev partiet invalt i två mindre kommunfullmäktige, 2002 tredubblade de rösterna, 2006 fick de 261 mandat i olika kommunfullmäktige. 2005 tillträdde partiets nuvarande partiledare Jimmie Åkesson.²⁶ 2010 fick SD 5,7 procent av rösterna och valdes för första gången in i riksdagen.²⁷ Sedan dess fick SD i riksdagsvalet 2014 12,8 procent,²⁸ 2018 17,5 procent²⁹ och 2022 20,5 procent.³⁰ År 2014

²⁵ Fredrik Haglund, *Tyskland signalerar nytta i migrationsfrågan*, 2022-01-14, <https://www.europaportalen.se/2022/01/tyskland-signalerar-nyttan-i-migrationsfragan>, (hämtad 2024-04-29)

²⁶ Bengtsson & Jakobsson & Lodenius & Pettersson & Sundelin & Åkervall, 2009 s. 11-43

²⁷ Valmyndigheten, *Valresultat 2010*, 2023-05-26, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2010/valresultat.html> (hämtad 2024-04-21)

²⁸ Valmyndigheten, *Valresultat 2014*, 2023-01-17, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2014/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

²⁹ Valmyndigheten, *Valresultat 2018*, (2023-01-17) <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2018/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

³⁰ Valmyndigheten, *Valresultat 2022*, (2023-12-19) <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

valdes SD för första gången in i Europaparlamentet med 9,7 procent.³¹ I efterföljande val 2019 fick de 15,3 procent.³²

SDs väljare är främst väljare som tidigare röstat på ett annat parti, främst Socialdemokraterna och Moderaterna. Tolv procent av deras väljare har inte tidigare röstat, av två anledningar, att de varit för unga för att få rösta eller har varit missnöjda med de andra partierna.³³ SDs väljare har lågt förtroende för media, Sveriges rättsväsende och politiker.³⁴ De anser även att landet har blivit sämre och känner sig inte lika hemma som förr.³⁵ Partiet har fyra hjärtefrågor. Den första är migrationspolitiken. SD anser att migrationspolitiken länge varit otillräcklig vilket resulterat i segregation och en försämring av samhället. SD ser mer positivt på inomeuropeisk invandring än utomeuropeisk och vill att utlänningslagen ska bli så strikt som möjligt. Nästa hjärtefråga är välfärden. De vill anställa fler personer inom välfärden och ge dem bättre arbetsvillkor vilket ska finansieras genom en bättre migrationspolitik och sänkt bistånd. Fokuset i vården ska ligga på att hjälpa svenska medborgare, inte utländska. Den tredje hjärtefrågan är trygghet. Här vill SD ha fler poliser för att skapa större trygghet och döma kriminella till mer påtagliga straff. Den sista hjärtefrågan de driver är den om billigare bränsle. SD vill att reduktionsplikten ska ligga på en låg nivå och anser att höga drivmedelsskatter inte hjälper mot klimatförändringarna, istället får det negativa konsekvenser för de som har det sämre socioekonomiskt ställt i samhället.³⁶

SD valdes in i Europaparlamentet 2014 och blev medlemmar i partigruppen EFDD, de ansökte om medlemskap i ECR men fick avslag. 2018 fick de däremot godkänt att gå med i ECR, vilka är parlamentets tredje största partigrupp med bland annat brittiska *Tories*, danska *Folkeparti* och polska *Lag och rättvisa*. ECR är en EU-kritisk grupp men anses vara mindre kritisk än EFDD.³⁷

³¹ Valmyndigheten, *Valresultat 2014*, 2014-05-25, <https://www.val.se/valresultat/europaparlamentet/2014/valresultat.html> (hämtad 2014-04-21)

³² Valmyndigheten, *Valresultat 2019*, (2023-11-28) <https://www.val.se/valresultat/europaparlamentet/2019/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

³³ Kirsti Jylhä & Jens Rydgren & Pontus Strimling, *Sverigedemokraternas väljare. Vilka är de, var kommer de ifrån och var är de på väg?*, Forskningsrapport 2018/2 (Stockholm: Institutet för Framtidsstudier, 2018) https://www.iffs.se/media/22379/forskningsrapport_2018_2.pdf (hämtad 2024-04-19) s. 12-22

³⁴ Jylhä, Rydgren, Strimling 2018, s. 51-57

³⁵ Jylhä, Rydgren, Strimling 2018, s. 67-71

³⁶ Sverigedemokraterna, *Vad vill vi*, u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/> (hämtad 2024-04-22)

³⁷ Fredrik Haglund, *Sverigedemokraterna byter partigrupp i EU*, 2018-07-04 <https://www.europaportalen.se/2018/07/sverigedemokraterna-byter-partigrupp-i-eu> (hämtad 2024-04-22)

2.3 Alternative für Deutschland

Sedan andra världskrigets slut har Tyskland varit ett av få länder som inte haft ett högerpopulistiskt parti med någon större nationell framgång. Det har dock funnits några partier som fått framgång i några få förbundsländer.³⁸

AfD grundades relativt nyligen, i februari 2013 och blev väsentlig i tysk politik i princip direkt. När partiet grundades kom medlemmarna huvudsakligen från konservativa, ekonomiska och fundamentalt kristna föreningar och partier. Två av dessa var *Bündnis Bürgerwille*³⁹ och *Verein zur Unterstützung der Wahlalternative 2013*⁴⁰. Den först nämnda, föreningen BB, grundades av en grupp EU-kritiska ekonomer vilka skrivit under en online insamling mot den europeiska stabilitetsmekanismen, ett finansinstitut som grundats för att säkerställa den finansiella stabiliteten i eurosamarbetet. WA2013 var ett parti som grundades inför Niedersachsens förbundslandsval. De ingick i en allians med Freie Wähler⁴¹ men fick dåligt valresultat och alliansen splittrades, vilket ledde till AfDs grundande med medlemmar från bland annat både BB och WA2013. Från starten hade AfD tre partiledare men efter en maktkamp inför partikongressen 2015 vann Frauke Petry över Bernd Lucke vilket ledde till att en stor del av ekonomerna i partiet tillsammans med Bernd Lucke lämnade. 2017 valdes Alexander Gauland och Alice Weigel till nya partiledare. I samband med riksdagsvalet 2017 lämnade Alexander Gauland partiet vilket ledde till att de blev ännu mer högerinriktade.⁴² Idag leds partiet av Alice Weigel och Tino Chrupalla.⁴³

2017 hade AfD ledamöter i 14 av 16 förbundsländer och de blev invalda till riksdagen med 12,6 procent av rösterna.⁴⁴ I riksdagsvalet 2021 fick de 10,4 procent av rösterna.⁴⁵ 2014 tog sig AfD in i Europaparlamentet med 7 procent av rösterna. AfD var 2014-2016 med i

³⁸ Manuela Caiani & Ondřej Císař (red.), *Radical right: movement parties in Europe*, (Abingdon Oxon:Routledge, 2019) s. 29-32

³⁹ *Alliansens väljare* på svenska. Förkortas härnäst BB.

⁴⁰ *Föreningen för att stödja 2013 års valalternativ* på svenska. Förkortas härnäst WA2013.

⁴¹ *Fria väljare* på svenska.

⁴² Caiani & Císař, 2019, s. 30-34

⁴³ Freie Presse, *Alice Weidel und Tino Chrupalla zum Spitzenkandidaten-Duo der AfD gewählt*, 2021-05-25, https://www.freiepresse.de/alice-weidel-und-tino-chrupalla-zum-spitzenkandidaten-duo-der-afd-gewaehlt-artikel-11511645#google_vignette (hämtad (2024-05-21))

⁴⁴ Caiani & Císař, 2019, s. 29

⁴⁵ Tagesschau, *Das Wahlergebnis im Überblick*, 2024-01-03, <https://www.tagesschau.de/wahl/archiv/2021-09-26-BT-DE/index-content.shtml>, (hämtad 2024-04-29)

partigruppen ECR och 2016-2019, i EFDD.⁴⁶ I valet till Europaparlamentet 2019 fick de 11 procent av rösterna och har sedan dess varit med i *Identity and Democracy*: en partigruppen som är kritisk till europeisk integration och migration.⁴⁷

Väljarna tenderar att rösta på AfD på grund av en besvikelse över de mer traditionella partierna. Det är framförallt män som är arbetslösa, låginkomsttagare, arbetare eller som har låg utbildning som röstar på AfD och det är framförallt unga personer eller människor mellan 35-49 år som röstar på dem.⁴⁸ AfDs främsta hjärtefråga är att Tyskland bevarar sin traditionella kulturella identitet. Enligt AfD betyder det att Tyskland är öppna mot världen och det är av främsta vikt att permanent bevara barnfamiljen, språket, den västerländska kristna kulturen, den mänskliga värdigheten och en fredlig, demokratisk suverän nationalstat. Till följd av detta vill man se ett Europa som är byggt på suveräna stater vilka är sammankopplade via fred, god grannskap och självbestämmande.⁴⁹

2.4 Tidigare forskning

I enlighet med information angiven i bakgrundskapitlet, finns i den samtida europeiska samhällsdebatten, inte minst i journalistiken, en generell diskurs som artikulerar en föreställning om att diverse högerradikala, nationalistiska, populistiska, euroskeptiska vindar blåser starkt.⁵⁰ Dessa politiska och ideologiska strömningar har under senare tid behandlats ganska utförligt inom akademiska studier och det finns flera i sammanhanget relevanta forskare och publikationer.⁵¹ Inom den västerländska akademien bör man nämna bland annat professor Cas Mudde, författare till en rad olika böcker⁵² vilka kartlägger och analyserar olika

⁴⁶ Europaparlamentet, *Nationella resultat Tyskland 2014-2019*, u.å., <https://results.elections.europa.eu/sv/nationella-resultat/tykland/2014-2019/konstituerande-plenarsammantrade/> (hämtad 2024-04-26)

⁴⁷ Europaparlamentet, *Nationella resultat Tyskland 2019-2024*, u.å., <https://results.elections.europa.eu/sv/nationella-resultat/tykland/2019-2024/konstituerande-plenarsammantrade/> (hämtad 2024-04-29)

⁴⁸ Caiani & Cisař, 2019, s. 36-42

⁴⁹ Alternative für Deutschland, *Mut zu Deutschland. Freie Bürger, keine Untertanen*, u.å., <https://www.afd.de/partei/> (hämtad 2024-04-26)

⁵⁰ Cas Mudde & Cristóbal Rovira Kaltwasser, *Populism: A Very Short Introduction*. (Oxford: Oxford University Press, 2017) s. 1-21

⁵¹ Några exempel är: *Har de högerradikala rörelserna rätt till yttrandefrihet? - En studie av den offentliga debatten* skriven av Sofie Wikberg & Göran Jönsson, *Similar yet not the Same: Right-Wing Populist Parties' Stances on Religion in Germany and the Netherlands* av Matthias Kortmann och Christopher Beuter samt *Fixing the boundary of a nation: how the European Union influences nationalism in contemporary Europe* av Samuel Johnston.

⁵² Mudde är en viktig forskare inom ämnet och har skrivit böcker som *Populist radical right parties in Europe*, *Ytterhögern idag*, *Populism*, *Populism: A very short introduction* för att nämna några.

populistiska partier i samtidens Europa. och diskuterar utförligt innebörden i begreppen högerpopulism och populism, vad dessa begrepp grundar sig i och vad de betyder. Tillsammans med andra forskare har Cas Mudde studerat olika aktörer och yttringar av högerpopulism i Europa, vilket resulterat i bland annat Muddes and Cristobal Kaltwassers publikation *Populism a very short introduction*⁵³, samt i ett omfattande samarbetsverk med titeln *Right-Wing Studies: A Roundtable on the State of the Field*.⁵⁴ I den sistnämnda publikationen, som kan beskrivas i termer av en debatt mellan olika experter, ges en djup inblick i både olika empiriska exempel runt om i världen, främst i Europa, och likväl en ökad förståelse för den konceptuella mångfalden som kan användas i studier av högerradikala och högerpopulistiska idéströmningar. Vikten av att forska kring ämnet påpekas då det håller på att få ett utökat och förnyat akademiskt intresse som delvis saknades för cirka två decennier sedan. Professor Terri Givens uttrycker detta med följande ord:

“Back in the mid-1990s, many scholars I spoke to in Europe considered studying the rise of the radical right to be a dead end. It was felt that they were “a flash in the pan” that would disappear in a few years. After my first book, *Voting Radical Right in Western Europe*, was published in 2005, I moved away from the subject, focusing on the way that the European Union was pursuing and implementing immigration policy. But the radical right didn’t go away. It continued to grow and became a regular part of the landscape in Europe (...)”⁵⁵

Statsvetaren Roger Eatwell och forskaren Matthew Goodwin har skrivit boken *National Populism: The Revolt Against Liberal Democracy*⁵⁶ som också förklarar, definierar och exemplifierar de nationalistiska och populistiska framgångarna inom samtida internationella politik, särskilt i västvärlden. Inom svensk forskning har bland annat Anders Hellström ägnat stort intresse åt högerpopulismen inom Norden. Redan år 2010 skrev han en bok som är av generell relevans för ämnet och specifik relevans för denna uppsats: *Vi är de goda: den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik*.⁵⁷

⁵³ Mudde & Rovira Kaltwasser, 2017

⁵⁴ Eliah Bures, Cas Mudde, Janet McIntosh, Daniel Martinez HoSang, Joseph Lowndes, Fred Block, Terri Givens, “Right-Wing Studies: A Roundtable on the State of the Field, (California: Journal of Right-Wing Studies, 2023)

<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=edssch&AN=edssch.oai%3aescholarship.org%3aark%3a%2f13030%2ft7dc7t9jd&site=eds-live&scope=site> (hämtad 2024-05-20)

⁵⁵ Block, Cas, Eliah, Givens, HoSang, Lowndes, McIntosh, Martinez, 2023

⁵⁶ Roger Eatwell & Mathew Goodwin, *National Populism: The Revolt Against Liberal Democracy*. (London: Pelican Books, 2018)

⁵⁷ Anders Hellström, *Vi är de goda: den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik* (Hägersten: Tankekraft, 2010)

Det finns många andra böcker och artiklar inom ämnet och de som nämns i uppsatsen är bara ett fåtal. De är dock noggrant utvalda och de är för uppsatsens syfte relevanta publikationer. De nämns bland annat under tidigare forskning men kommer även att behandlas utförligare i kommande teorikapitel.

I enlighet med det tidigare nämnda påståendet från professor Cas Mudde råder det idag en slags begreppslig konceptuell förvirring, vilket gör det viktigt att tydligt precisera den konceptuella apparaten som används inom uppsatsens ramar. I denna studie väljer jag att tydligt följa Cas Muddes egen begreppsapparat och hans definitioner, vilket leder till att begreppet *högerpopulism* kommer att användas främst i samband med beskrivningar av SD och AfD.⁵⁸ Trots relativt stort akademiskt intresse riktad mot högerpopulistiska partier och idéer i samtidens Europa, är forskningsläget begränsat när det gäller komparativa analyser av högerpartierna SD och AfD inför det kommande Europaparlamentsvalet 2024. Få publikationer finns tillgängliga, vilket delvis kan förklaras med att den specifika kontexten - Europaparlamentsvalet 2024 - är så ytterst aktuell. Härmed avser denna uppsats bidra till utvecklingen av i sammanhanget mycket aktuell, relevant och intressant kunskap.

⁵⁸ Mudde, 2022, s. 19-21

3. Teoretiska perspektiv på det konceptuella ramverket

I kapitel tre kommer det teoretiska ramverket att introduceras i två delar. Först riktas ett fokus mot det konceptuella ramverket där ett antal viktiga begrepp diskuteras teoretiskt i 3.1, med underkapitlen 3.1.1. *Euroskepticism*, 3.1.2 *Nationalism*, 3.1.3 *Högerpopulism* samt 3.1.4 *Konservatism*. Därefter följer kapitel 3.2 med titeln Teoretiska perspektiv på *uropeisk integration*, med underkapitlen 3.2.1 Den europeiska integrationen samt 3.2.2 Dikotomin: *mjuk vs hård euroskepticism*. Redogörelse av alla dessa begrepp utgör en viktig grund inför det kommande analyskapitlet.

I uppsatsens kapitel om tidigare forskning presenteras problematiken med den begreppsliga förvirringen inom bland annat forskning, vilket resulterar i att likasinnade ideologiska partier kan beskrivas med hjälp av många olika ord. Jag avser att nedan förtydliga vad de olika begreppen *euroskepticism*, *nationalism*, *konservatism* och *högerpopulism* betyder. Begreppens ideologiska och filosofiska betydelse kommer att diskuteras och förklaras kortfattat. Uppsatsens förståelse av begreppens innebörd vilar i relativ stor utsträckning på professor Cas Muddes resonemang, vilka utgör en generell inspirationskälla.⁵⁹

3.1 Euroskepticism

Euroscepticism grundades på 1900-talet och användes framförallt bland den politiska eliten. Under 1950-talet var euroscepticism en utbredd tanke bland den västerländska eliten, men från 1960 och fram till 1980 minskade den successivt. Den nutida euroskepticismen bildades bland de politiker som motsatte sig Maastrichtfördraget⁶⁰ vilket undertecknades 1992. Författaren Cécile Leconte anser att det finns fyra olika varianter av euroskepticism.⁶¹

Utilitaristisk euroskepticism grundades under 1990-talet som resultat av den ekonomiska tillväxten i EU. När den ekonomiska och monetära unionen samt EUs utvecklingspolitik fick

⁵⁹ Mudde, 2022, s. 19-23

⁶⁰ De tre grundpelarna inom EU: Europeisk gemenskap, gemensam utrikes- och säkerhetspolitik samt samarbete kring rättsliga och inrikes frågor slogs fast genom Maastrichtfördraget som 1992 skrevs under av de tolv dåvarande medlemsländerna. Om läsaren vill veta mer om Maastrichtfördraget rekommenderas:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content>

⁶¹Cécile Leconte, *Understanding Euroscepticism*, (Basingstoke:Palgrave Macmillan, 2010) s. 43-44

framgång växte denna varianten av euroskepticism sig större. Dess grundtanke är att motsätta sig vinster som följd av den europeiska integrationen på EUs alla nivåer.⁶²

Den andra varianten är *politisk euroskepticism*. Denna variant etablerade grunden för euroskepticismen under 1950-talet men blev mindre fram till 1990-talet då Maastrichtfördraget skrevs under vilket ledde till att politisk euroskepticism blev stor igen. Den politiska euroskepticismens strävan är att de överstatliga institutionerna bara ska påverka en bestämd kärnpolitik. De är emot sammanslagningen av olika suveräniteter och övernationella system och institutioner.⁶³

Tredje varianten är *värdebaserad euroskepticism*. Hos sympatisörerna finns det en oro att EU ska blanda sig i grundläggande värderingar inom frågor som till exempel skilsmässa, minoritetsrättigheter eller abort. De vill inte bli tvingade av EU att böja sig eller bli överröstade i symboliska värderingsfrågor.⁶⁴

Den sista varianten enligt Cécile Leconte är *kulturell anti-euroskepticism*. Den grundar sig på skepsis mot Europa, inte bara EU som kontinent utan Europa som kulturell och historisk civilisation. Inom kulturell anti-euroskepticism finns två varianter. Den ena anser att olika delar av Europa har för mycket historia med andra delar av världen, inte med varandra och därför går det inte att diskutera ett gemensamt Europa med en gemensam historia. Det finns en bred mångfald och därför måste vi prata om minst två Europa. Den andra varianten är skeptisk mot att det bara finns en europeisk politisk identitet och vill se Europa som mer än en kulturell enhet.⁶⁵

Paul Taggart, professor inom politik, sade 1998 att de tolv länder som var medlemsländer när Maastrichtfördraget skrevs under har en bredare euroskepticism än länderna som blev medlemmar efter fördraget. Detta på grund av att de länder som kom med efter signeringen

⁶² Dirk Heerwegh & Koen Abts & Marc Swyngedouw, *Sources of Euroscepticism: Utilitarian Interest, Social Distrust, National Identity and Institutional Distrust*, (Belgium: World Political Science Review, 2019), https://www.researchgate.net/publication/40822940_Sources_of_Euroscepticism_Utilitarian_Interest_Social_Distrust_National_Identity_and_Institutional_Distrust (hämtad 2024-05-17) s. 2-5

⁶³ Leconte, 2010, s. 50-57

⁶⁴ Koen Slootmaeckers & Sircar Indraneel, *Marrying European and Domestic Politics? The MarriageReferendum in Croatia and Value-Based Euroscepticism*, (European Asian Studies, 2018), <https://search-ebcsohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=bth&AN=129343800&site=eds-live&scope=site> (hämtad 2024-05-17) s. 321-344

⁶⁵ Leconte, 2010, s. 61-67

visste vad de gick med på, eftersom det varit samhällsdebatter och folkomröstningar i flera av länderna innan inträde, medan de tolv medlemsländerna som var med före Maastrichtfördraget inte hade den möjligheten.⁶⁶

3.2 Nationalism

Enligt idéhistorikern Sverker Sörlin utgör *nationalism* nationens ideologi. Enligt honom definieras det genom att befolkningen i världen kan delas in i olika nationer, dessa nationer har i sin tur en legitim rätt att vara en egen stat.⁶⁷

Antropologen Ernest Gellner och historikern Eric Hobsbawm har haft stort inflytande över hur nationalismen definieras idag och de var några av de forskare som hjälpte till att omdefiniera nationalism till en politisk doktrin istället för en attityd. Enligt den politiska doktrinen anses politiska och kulturella enheter stämma överens med varandra. Nationalismens mål anses vara att uppnå en monokulturell stat. Enligt professorn och krönikören Koen Koch betyder det att säkerställa att staten enbart består av människor från den ”egna” nationen. Detta anses kunna åstadkommas genom en kombination av separatism, fördrivning, assimilering och slutligen folkmord. Ernest Gellner anser att trots att nationalismen inte har varit universell har den varit en av de grundläggande ideologierna för uppdelningen av nationalstater sedan 1700-talet. Nationalism har i dagens samhälle blivit ett allmänt begrepp med ett flertal underkategorier.⁶⁸

3.3 Konservatism

I många länder uppstod *konservatismen* som ett sätt att idémässigt försvara hur ett samhälle var innan politiska partier och moderna idéologer. Konservatismen kan anses vara en motreaktion på en idémässigt historisk förändring grundad av framförallt upplysningsfilosoferna och franska revolutionen.⁶⁹ Den amerikanska författaren Russell Kirk beskriver sex beståndsdelar som han hävdar är viktiga för beskrivningen av konservatismen som en politisk ideologi. Nummer ett, sympatisörerna till konservatism har enligt Russell Kirk oftast en tro på en högre ordning, till exempel gudomlig, eller moralisk. Nummer två,

⁶⁶Paul Taggart, *A touchstone of dissent: Euroscepticism in contemporary Western European party systems*, (European Journal of Political Research, volume 3, issue 33, 1998) s. 363-367

⁶⁷Sverker Sörlin, *Nationalism*, 2. uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2015) s. 38

⁶⁸Cas Mudde, *Populist radical right parties in Europe*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2007) s.16-17

⁶⁹Martin Lindström, ”Tage Lindblom och konservatism”, (*Statsvetenskaplig tidskrift*, 100.2, (1997) s. 149-150

om förändring ska ske vill konservatismen att den ska ske sakta. Nummer tre, samhället har mycket att lära av dess förfäder som har grundat lagarna och reglerna och denna visdom ska bevaras. Nummer fyra, på grund av visdomen från förfäderna måste man tydligt bevisa meningen bakom en ändring ifall man vill förändra något. Nummer fem, de konservativa försvarar det mångsidiga som finns hos det traditionella samhällets institutioner. Nummer sex, de konservativas människosyn anses vara att människan inte har särskilt stor möjlighet att förändra samhället på grund av att människan inte är perfekt, vilket i sin tur leder till att en perfekt social ordning aldrig kan uppnås på jorden.⁷⁰

Konservativt idéforum gav 1983 ut en snabbguide för konservatism. I den bekräftas att den moderna konservatismen sattes i rörelse under franska revolutionen. Snabbguiden lägger även vikt vid filosofen Edmund Burke och hans roll för konservatismens födelse trots att han inte brukade ordet konservatism utan istället ordet bevara. Enligt Burke vill konservatismen bevara genom att förändra, ovilja att förändra kan det leda till revolution. Författaren av snabbguiden, Carl Johan Ljungberg skriver att den konservativa människosynen anser att människan bär på en arvssynd. Han skriver även att människosynen är dualistisk vilket gör att människans goda sidor ska försöka framhävas med hjälp av uppfostran men också olika institutioner som skolan eller rättsväsendet. Enligt guiden är det värdefullt att skilja på samhället och nationen på ena sidan och staten på andra sidan även om de ofta går samman, inte minst för att staten ska skydda allmänheten.⁷¹

3.4 Högerpopulism

Som tidigare nämnt i kapitlet om tidigare forskning är Cas Mudde en känd akademisk expert inom högerpartier. Enligt Mudde kännetecknas *extremhöger*s ideologi av att ojämlikhet uppfattas som något naturligt som staten inte bestämmer över. Han skriver att den populistiska radikalhögerens mål är en etnokrati, vilket anses vara en folkligt förankrad demokrati där medlemskap och medborgarskap bygger på etnicitet. Populism definieras som en samhällssyn där två grupper står emot varandra, en korrupt elit och ett "rent" folk, där den korrupta eliten består av de traditionella partierna som arbetar för att medborgarna ska hållas utanför politiken.⁷² Begreppet populism blev modernt under 2000-talet vilket delvis beror på

⁷⁰ Russell Kirk, *Russell Kirk's Concise Guide to Conservatism*, (United States: Regnery Publishing, 2019) s. 1-19

⁷¹ Carl-Johan Ljungberg, *Konservatism: en snabbguide*, (Malmö: Idéforum, 1983) s. 1-15

⁷² Mudde, 2022, s. 41-48

en förvirring bland diverse liknande begrepp. Mudde anser att ytterhögern kan delas in i två skilda grupper, radikalhögern och extremhögern, vilka har olika idéer. Radikalhögern tror på demokratins grundpelare men motsätter sig de huvudsakliga institutionerna och den aktuella rådande samhällsutvecklingen i dagens Europa. Däremot tror extremhögern inte på folkligt majoritetsstyre eller politisk jämlikhet, vilket är några av demokratins grundpelare. De två grupperna beskyller ofta varandra istället för att samarbeta.⁷³ Enligt Mudde kommer de högerpopulistiska partierna aldrig bli fullkomligt demokratiska på grund av att de är mer ledarcentrerade än andra politiska partier och partiledningen styr den interna valprocessen såväl som partiernas arbetssätt. Det leder till att det inte sker några ideologiska förändringar. Men det skulle också kunna leda till uppror bland medlemmarna.⁷⁴ Liknande resonemang och problemområden, med fokus på olika empiriska fall, behandlas i boken *Right-wing populism in Europe*.⁷⁵

I syfte att konstruera ett konceptuellt ramverk samt öka förståelsen för det teoretiska ramverket har jag i ovanstående avsnitt redogjort för euroskepticism, nationalism, konservatism och högerpopulism. Efterföljande avsnitt avser att behandla diverse teoretiska perspektiv på europeisk integration.

3.5 Teoretiska perspektiv på europeisk integration

Kommande avsnitt avser att behandla diverse teoretiska perspektiv på europeisk integration.

3.5.1 Den europeiska integrationen

Akademiker som exempelvis Simon Bulmer började på 1980-talet att teoretiskt försöka förklara ramverken inom EU och EUs huvudsakliga begrepp. Sedan 1990-talet har det blivit mer systematiserat med statsvetare som James A Caporaso och Simon Hix. Enligt dem är *Europeisk integration* en förändring av det egna landets politik, policyer och strukturer och inte endast förändring av EUs institutioner på en överstatlig nivå. De betraktar EU som en nationalstat. Denna tolkning av europeisk integration kan även kallas *bottom-up mainstreaming* eftersom grunden enligt statsvetarna är den enskilda staten. Enligt forskaren Sabine Saurugger saknas det mellanstatliga perspektivet i detta synsätt vilket i praktiken leder

⁷³ Mudde, 2022, s. 41-48

⁷⁴ Mudde, 2022, s. 68-71

⁷⁵ Ruth Wodak, *Right-wing populism in Europe* [Elektronisk resurs] politics and discourse, (London: Bloomsbury, 2023)

till att man bortser från exempelvis förhandlingar mellan medlemsstaterna eller bilaterala organisationer. Sabine Saurugger anser att det är viktigt med den mellanstatliga nivån inom alla externa delar av den europeiska integrationen. Vilket leder till att hon anser att bottom-up mainstreaming är ett ofullständigt synsätt på den europeiska integrationen.⁷⁶ Enligt sociologen Gerard Delanty kommer EU att ompositionera sig som en följd av Brexit vilket resulterar i att den europeiska integrationen inte kommer att fortsätta i en riktning utan kommer att få flera olika riktningar som rör sig i olika takt. Han menar även att den europeiska integrationen inte bidrar till att skapa ett gemensamt europeiskt folk och att den nationella identiteten fortfarande är stark vilket gör att det inte finns någon stark känsla av en europeisk nationalitet.⁷⁷

Kommissionens ordförande år 1985-1995 Jacques Delors nämnde för första gången *Federation of Nation States* (idag benämnt som Nationernas Europa) under 1990-talet. Syftet var att betona nationalstaterna och inte bara samfälligheten och federationen. Hans tanke var att medlemsländerna skulle kunna komma överens med varandra som nationalstater och hans mål var att ha ett politiskt sammansatta system utan att vara en stat. Dagens sympatisörer vill se ett mjukare samarbete i EU utan överstatliga och supranationella samarbeten. Motsatsen till Nationernas Europa är *United States of Europe*. Dess anhängare står för det federativa, överstatliga och supernationella. Nationernas Europa och United States of Europe är en dikotomi på två olika synsätt om vad den europeiska integrationsprocessen över huvud taget bör handla om och resultera i. Euroskepticism blir här relevant då det kan appliceras på de högerradikala som föredrar ett nationernas Europa.⁷⁸

3.5.2 Dikotomin: mjuk vs hård euroskepticism

När det talas om euroskepticism kan man även diskutera om det är *mjuk* eller *hård euroskepticism*. När det i grunden inte finns någon invändning mot den europeiska integrationsprocessen och EU-medlemskapet men det finns en oro för att EU ska gå emot det nationella intresset i olika politiska frågor eller områden som är viktiga för sympatisören vilket i sin tur leder till att sympatisören utvecklar ett EU motstånd, är det mjuk euroskepticism. De som är mjukt euroskeptiska vill att medlemsländerna ska ha mer

⁷⁶ Sabine Saurugger, *Theoretical approaches to european integration*, (Basingstoke: Palgrave Macmillan 2014) s. 1-3

⁷⁷ Gerard Delanty, *Formations of European modernity: a historical and political sociology of Europe*, 2:a uppl., (Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan, 2019) s. 394-397

⁷⁸ Michelle Cini & Nieves Pérez-Solórzano Borragán (red.), *European Union politics*, 6:e uppl. (New York: Oxford University Press, 2019) s. 431-432

suveränitet. Om det istället förekommer ett principiellt motstånd mot EU och den europeiska integrationsprocessen är det hård euroskepticism. Om partier är hårt euroskeptiska är de emot EU-medlemskap och ser EU som en oformbar institution.⁷⁹ En av anhängarna för hård euroskepticism Václav Klaus anser att begreppet *eurorealist* borde användas istället för euroskepticism på grund av att euroskepticism har en negativ klang och i motsatts till eurorealist borde *euronaiv* användas.⁸⁰ I en undersökning 2010 gjord av professorerna Paul Taggart och Aleks Szczerbiak fann man mer stöd för mjuk euroskepticism i EUs medlemsländer än hård euroskepticism. När de dessutom jämförde EUs kandidatländer och medlemsländer fanns det ännu större stöd i kandidatländerna för partier som var mjukt euroskeptiska än i medlemsländerna.⁸¹

⁷⁹Paul Taggart & Aleks Szczerbiak, *The Party Politics of Euroscepticism in EU Member and Candidate States*, (Sussex: European Institute, 2010) s. 7-9

⁸⁰Daniel Miller, *The Influence of Václav Klaus on Czech Public Opinion Regarding the European Union*, (University of Pittsburgh: The Carl Beck Papers in Russian and East European Studies), s. 3

⁸¹Taggart & Szczerbiak, 2010, s. 15-17

4. Metod och material

I kapitel fyra kommer det metodologiska verktyget att presenteras. Metoden som kommer att användas i uppsatsen är en *komparativ tematisk beskrivande idéanalys*. Först presenteras den komparativa metoden i 4.1, sedan presenteras idéanalysen i 4.2. Slutligen presenteras materialet i 4.3.

4.1 Presentation av en komparativ analys

I samband med användningen av metoden *komparativ analys* jämför skribenten flera saker - till exempel aktörer, texter, fenomen - med varandra. I denna uppsats kommer den komparativa analysen att innebära en jämförande studie av SDs och AfDs partipolitiska program. Enligt forskaren Kerry Walk, en expert på komparativ metodologi, fokuserar man vanligen på fem kriterier för att genomföra en mycket tydlig och systematisk jämförande analys. Dessa kriterier kan ses som olika sammanhängande steg vilka man följer för att systematiskt och tydligt genomföra analysen.⁸²

Nummer ett, bilda en tydlig *referensram* för läsaren. Referensramen handlar om hur skribenten väljer att gruppera det som ska jämföras, det kan vara en fråga, teori, problem, tema eller idé som man vill rikta särskild uppmärksamhet åt. Det är bäst om skribenten baserar referensramen utefter det valda materialet och inte efter egna observationer eller tankar. Utan referensramen saknar uppsatsen fokus och vinkel på materialet vilket leder till att det blir svårt för skribenten att presentera meningsfulla argument.

Nummer två, *orsak till jämförelsen*. Resonemanget bakom valet för vad som ska jämföras måste tydligt kartläggas så att läsaren förstår att det ligger ett motiverat och meningsfullt val bakom det.

Nummer tre, *argumenten i uppsatsen*. Det måste finnas en jämförande karaktär hos tesen i uppsatsen eftersom det är tesen som bestämmer kärnan för argumenten. I denna uppsats konceptualiseras och uppfattas 'en tes' i enlighet med Arne Næss resonemang där tesen framställs som centrala påståenden, de huvudsakliga yttrandena i en text.⁸³ Men det är viktigt att komma ihåg att i en komparativ analys är resultatet beroende av hur det valda materialet förhåller sig till vartannat.

⁸² Kerry Walker, *How to write a Comparative Analysis*, (Harvard university, 1998)

⁸³ Arne Næss, *Empirisk semantik*, 1. uppl., (Solna:Almqvist & Wiksell, 1992)

Nummer fyra, *organisationsschemat*. Skribenten kan antingen välja att först presentera resultaten av hela text A och sedan av hela text B eller så kan man presentera text A och B samtidigt genom att diskutera olika jämförbara faktorer. Det finns för och nackdelar med båda varianterna. Om skribenten väljer att presentera A och B tillsammans kan det lätt bli rörigt i uppsatsen och uppfattas som en pingismatch av läsaren men det är något som kan undvikas om man grupperar flera av punkterna tillsammans så att man byter mellan A och B så få gånger som möjligt. Skulle skribenten vilja lägga mer fokus på en av texterna är det däremot bättre att först presentera text A och sedan text B.

Det sista kriteriet, nummer fem, är att *sammankoppla A och B*. Texterna måste relateras till uppsatsens huvudsakliga syfte. Skulle detta missas blir uppsatsen ologisk och det blir svårt för läsaren att komma framåt. Kopplingarna görs bäst genom att använda olika övergångsuttryck vilket är ord som dessutom, på samma sätt, omvänt, tvärtemot och på andra sidan.⁸⁴

I kommande analyskapitel avser jag att applicera Kerry Walkers tillvägagångssätt i samband med den komparativa kartläggningen av likheter och skillnader mellan SD och AfD. Referensramen kommer att vara den europeiska integrationen. SD och AfD kommer att presenteras löpande vid sidan om varandra för att tydligt kunna jämföra de olika partiernas ståndpunkter utifrån olika valda teman i anknytning till den europeiska integrationen.

4.2 Presentation av idéanalys

För att kunna genomföra och förstå idéanalys som vetenskaplig metod måste man först och främst förstå begreppet *idé*. I idéanalysens sammanhang kan ordet idé konceptualiseras som en konstruktion av tankar, vilka kännetecknas av varaktighet och stabilitet och kan omfatta *verklighetsomdömen*. Detta handlar om hur människor finner att samhället och världen är. Det innehåller även så kallade *värdeomdömen* vilket betyder vad/hur människor tycker att samhället borde vara i politiska, estetiska och moraliska frågor. Slutligen bör man tänka på *handlingsföreskrifter* vilket berör frågan om vad människor anser och uppfattar som rimliga och relevanta verkställande åtgärder i olika samhällsproblem.⁸⁵

⁸⁴Walker, 1998

⁸⁵ Göran Bergström & Kristina Boréus (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 4:e [omarbetade och aktualiserade] uppl., (Lund:Studentlitteratur, 2018) s. 133-135

Det finns tre olika idéanalytiska syften skribenten kan ha i åtanke när den väljer att genomföra en idéanalys: *beskrivande*, *idékritisk* eller *förklarande*. Beskrivande idéanalys är det metodologiska tillvägagångssättet som används i denna uppsats.⁸⁶ För att studien skall kunna uppfattas som vetenskaplig kan den beskrivande idéanalysen inte utgöra endast en allmän beskrivning av diverse idéer i en text. Forskaren måste även kunna framföra nya resultat och frambringa tydliga slutsatser. Professorerna Göran Bergström och Per-Anders Svärd listar fyra olika grunder till vad syftet med en djupgående, beskrivande idéanalys kan vara.

Den första grunden, utgångspunkten, är att yttra något nytt som läsaren inte enkelt hade kommit fram till själv om de läste materialet, genom att uppmärksamma oklarheter och motsägelser i texten eller genom att framhäva budskap som inte är glasklara från början.

Grund två är att infoga ett interpretativt perspektiv, vilket motsvarar presentation av en ny tolkning och fördjupad förståelse av materialet. Dessutom behövs argument, vilka tydliggör varför denna tolkning är relevant och berikande.

Grund tre, här kritiserar eller förklaras en specifik tolkning av texten genom att man tydligt argumenterar för varför ett visst sätt att förstå texten är den korrekta.

Grund fyra, är att jämföra olika idéer genom skillnader och likheter vid en specifik tidpunkt eller genom att göra en historisk studie och jämföra hur ett idésystem har omvandlas från en punkt till en annan.⁸⁷

Det är viktigt att komma ihåg att skribentens beskrivningar av materialet är en tolkning vilket gör att det aldrig kan anses helt neutralt. I en beskrivande analys finns alltid argumentation kring varför skribenten har tolkat texten på det "rätta" sättet.⁸⁸ Författaren Ludvig Beckman som skrivit boken *Grundbok i idéanalys* instämmer med ovanstående presenterade fyra grunder. Han instämmer även i att en idéanalys ska tillföra något nytt och påpekar att en beskrivande idéanalys drar slutsatser av materialet och inte bara beskriver det.⁸⁹

När en idéanalys genomförs är det viktigt att förstå organisationen/personerna bakom materialet. Dessas/deras världsuppfattningar och perspektiv behöver förstås av skribenten i

⁸⁶ I och med att beskrivande idéanalys kommer att användas i uppsatsen läggs inte någon vikt vid att beskriva idékritisk och förklarande idéanalyser. Om läsaren vill veta mer om dessa rekommenderas boken *Textens mening och makt* 4:e [omarbetade och aktualiserade] uppl., (Lund:Studentlitteratur, 2018).

⁸⁷ Boréus & Bergström, 2018, s. 140-141

⁸⁸ Boréus & Bergström, 2018, s. 140-141

⁸⁹ Ludvig Beckman, *Grundbok i idéanalys, Det kritiska studiet av politiska texter och idéer*, (Enskede: TPB, 2007) s. 48-54

syfte att kunna genomföra en djupare analys av idéerna. Skribenten måste även reflektera över om det är idéernas förekomst eller idéernas frekvens i materialet som är det viktiga för forskningen.⁹⁰

När man gör en beskrivande idéanalys kan man göra en tematisk sådan. En tematisk analys är ett metodiskt verktyg som hjälper till att systematiskt identifiera mönster genom att beskriva, analysera och tolka olika teman. Det hjälper uppsatsen att få en tydlig överblick samtidigt som uppsatsen fördjupar sig i olika tematiska kategorier. I slutet av 1900-talet presenterade vetenskapsfilosofen Gerald Holton, tematisk analys som en metod. När man genomför en sådan analys kan man antingen göra en *teoristyrd* eller en *empiristyrd* sådan. Väljer skribenten att göra en tematisk teoristyrd analys har teman bestämts innan materialet analyserats. I sådana fall grundas temana oftast på tidigare forskningsresultat eller befintliga teorier. Väljer skribenten att istället göra en tematiskt empiristyrd analys bestäms teman utifrån materialet när det analyseras. Tematisk analys kan både stå som ensam metod eller kombineras med andra metoder vilket är fallet i denna uppsats.⁹¹

I analyskapitlet är syftet framförallt funnet i grund fyra, att jämföra olika idéers likheter och skillnader när SDs och AfDs partipolitiska program analyseras. De tematiska temana bestäms utifrån en empiristyrd tematisk analys, alltså under tiden som materialet analyseras grundat i de politiska frågor som partierna fokuserat på i materialet. I uppsatsens fall kommer följande teman att väljas:

- SDs och AfDs syn på federalism inom den europeiska unionen.
- SDs och AfDs syn på nationen och den nationella identiteten i relation till EU.
- SDs och AfDs syn på ekonomin, i relation till svenskt och tyskt medlemskap i EU.
- SDs och AfDs syn på geopolitisk säkerhet inom den europeiska unionen.

4.3 Material

Materialet som kommer att analyseras i denna uppsats är SDs principprogram⁹² vilket i praktiken är samma sak som partipolitiskt program. Som relevant komplement till SDs

⁹⁰ Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas, *Uppsatshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*, 2., [rev.] uppl., Studentlitteratur, Lund, 2012 s. 81-84

⁹¹ Aida Alvinus & Anders Borglund & Gerry Larsson, *Tematisk analys: din handbok till fascinerande vetenskap*, 1:a uppl., (Lund:Studentlitteratur, 2023) s. 11-14

⁹² Sverigedemokraterna, *Principprogram 2023*, 2023

<https://sd.se/wp-content/uploads/2024/01/sverigedemokraternas-principprogram-2023.pdf> (hämtad 2024-03-04)

partipolitiska program analyseras dokumentet *Principer för EU-politik*⁹³ som sammanfattar partiets program för Europapolitik. Det kommer att jämföras med AfD:s partipolitiska program⁹⁴, fokus kommer att ligga på kapitel 2, *Europa och euron*. Alla dokumenten kommer från partiernas egna hemsidor och blir således förstahandskällor. Materialen publicerades olika år, SDS 2023 och AfD:s 2016, men de valdes då de var de senaste publicerade vid uppsatsens framställning.

SD:s dokument är självfallet på svenska och AfD:s på tyska. Författaren har svenska som modersmål och inte tyska. Det löses genom att skribenten har studerat tyska men även tar hjälp av översättningsverktyg för att förstå innehållet. Trots detta kan det förekomma bortfall av information som en modersmålstalande inte hade tappat. Både partiernas partipolitiska program har numrerade sidor men det saknas i SD:s *Principer för EU-politik* och därför kommer det dokumentet inte att sidohänvisas.

⁹³ Sverigedemokraterna, *Principer för EU-politik*, u.å.
<https://sd.se/wp-content/uploads/2024/03/principer-for-eu.pdf> (hämtad 2024-03-04)

⁹⁴ Alternative für Deutschland, *Programm für Deutschland, Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland*, (Stuttgart, 2016), https://www.afd.de/wp-content/uploads/2023/05/Programm_AfD_Online_.pdf, (hämtad 2024-03-03)

5. Redogörelse av resultat och analytisk diskussion.

I kapitel fem presenteras studiens resultat samtidigt som en analytisk diskussion av dessa resultat genomförs. De två partipolitiska programmen analyseras med hjälp av en systematisk uppdelning av innehållet i fyra teman:

- 5.1 SDs och AfDs syn på federalism inom den europeiska unionen
- 5.2 SDs och AfDs syn på nationen och nationell identitet i relation till EU
- 5.3 SDs och AfDs syn på ekonomin, i relation till svensk och tysk medlemskap i EU
- 5.4 SDs och AfDs syn på geopolitisk säkerhet inom den europeiska unionen.

Först redogörs respektive partis ståndpunkter inom respektive tema. Därefter följer en komparativ, analytisk diskussion.

5.1 SDs och AfDs syn på federalism inom den europeiska unionen

I SDs kompletteringsdokument, *Principer för EU-politik* artikulerar partiet att de vill reformera och modifiera samarbetet inom EU genom att kraftigt minska antalet politiska områden som omfattas av gemensamma beslut i unionen. Istället vill man bestämma en tydlig grupp av gränsöverskridande - överstatliga och mellanstatliga - frågor, vilka skall behandlas och bestämmas av europeiska institutioner. SD artikulerar idén om att Sverige bör återta makten över både kommunala, regionala och nationella beslut och genom det stoppa en vidare förflyttning av den beslutande makten till EU:s överstatliga nivå. Man vill även återgå, inom några sakpolitiska områden, till tidigare procedurer som fanns i ett mindre federaliserat EU, exempelvis innan Lissabonfördraget trädde i kraft. SD uttrycker följande fyra generella idéer som illustrerar deras mål:⁹⁵

- Idén om att den svenska riksdagen i större utsträckning röstar nej till vidare förflyttning av beslutsmakten från nationalstaten till Europaparlamentet och andra EU-institutioner.
- Idén om att aktivt driva frågan om folkomröstningar angående framtida förflyttningar av beslutsmakt till EU-nivån.
- Idén om att i EU-domstolen pröva alla de fall där riksdagen funnit att EU-kommissionens förslag strider mot en subsidiaritetsprövning, vilken man anser bör genomföras i enlighet med de europeiska fördragen.

⁹⁵ Sverigedemokraterna, u.å.

- Idén om att SD ska kräva relevanta ifrågasättande granskningar av EUs kompetens i remissvar, utredningsuppdrag, regleringsbrev och/eller liknande bestämmelser.⁹⁶

Angående Sveriges EU-medlemskap skriver SD att partiet i nuläget inte arbetar aktivt för ett utträde utan accepterar medlemskapet i unionen. Däremot vill man se en oberoende och omfattande utvärdering av medlemskapet.⁹⁷ I det partipolitiska programmet betonas vikten av att beslut ska fattas på lägsta ändamålsenliga nivå, enligt subsidiaritetsprincipen.⁹⁸ SD anser att nationalstatens medborgare vet vilka bestämmelser som värnar nationalstaten och dess intressen bäst. Partiet skriver att de är mycket kritiska mot samarbeten som blir för överstatliga då de kan resultera i en politisk union vars uppbyggnad leder till europeisk federalism där unionens makt står över nationalstaterna. Idén om att makten flyttas för långt ifrån nationalstatens medborgare, istället till de överstatliga institutionerna, uttrycker både euroskepticism⁹⁹ och en populism¹⁰⁰ då man framställer inte bara den svenska staten, utan de svenska medborgarna, det svenska folket/populationen, som berövas inflytande. I de överstatliga organisationerna, skapas ofta obalanserade maktförhållanden på grund av medlemsstaternas olikheter, anser SD. Enligt partiet visar världens och de internationella relationernas historia att överstatliga organisationer sällan överlever under längre tid och att de tenderar att splittra nationalstaterna istället för att främja genuin sammanhållning och enhet.¹⁰¹

I AfDs partipolitiska program står det redan i andra meningen i kapitlet *Europa och euron* följande angående en federal europeisk stat.¹⁰²

“Vi är emot att omvandla EU till en centraliserad federal stat. Istället är vi för att EU skall återgå till en ekonomisk och intressebaserad gemenskap av suveräna, löst förbundna enskilda stater i dess ursprungliga mening. Vi vill leva tillsammans i vänskap och god grannsamja.”¹⁰³

AfD vill att EU ska återvända till den ekonomiska och intressebaserade gemenskapen av löst förbundna, suveräna, enskilda stater. Idén om ett slags United States of Europe, som nämnts

⁹⁶ Sverigedemokraterna, u.å.

⁹⁷ Sverigedemokraterna, u.å.

⁹⁸ Sverigedemokraterna, 2023 s. 13

⁹⁹ Leconte, 2010, s.43-47

¹⁰⁰ Mudde, 2022, s. 41-48

¹⁰¹ Sverigedemokraterna, 2023 s. 33

¹⁰² Alternative für Deutschland, 2016 s. 16

¹⁰³ Alternative für Deutschland, 2016, s. 16, översatt av författaren.

tidigare i teorikapitlet¹⁰⁴, är partiet starkt motståndare till. Ett kritiskt budskap och ton gentemot europeisk federalism fortsätter genom hela det analyserade kapitlet i partiprogrammet. Om AfD:s grundläggande reformstrategi angående det nuvarande EU-systemet inte förverkligas, är partiet redo att begära Tysklands utträde ur EU eller begära att unionen demokratiskt löses upp och istället ersätts av en återupprättad europeisk ekonomisk gemenskap.¹⁰⁵

Genom Maastrichtfördraget, som skrevs under 1992, och de tillägg och ändringar som tillkom i Lissabonfördraget 2007, menar AfD att den politiska eliten gjorde en oåterkallelig förändring av EU vilket har lett till att unionen utvecklats till en slags stat. AfD anser att detta gjordes mot den europeiska befolkningens vilja. I detta sammanhang lyfts fram exempel från Nederländerna och Frankrike som genomförde folkomröstningar kring förändringarna i det konstitutionella fördraget. Något som medborgarna i dessa länder röstade emot. AfD anser att det egna landet förlorar sin nationella suveränitet när visionen om den stora europeiska staten ska upprättas. Som svar på denna utveckling kräver AfD att subsidiaritetsprincipen konsekvent ska drivas och bevaras. De vill även att vissa politiska frågor ska återgå till nationalstaterna.¹⁰⁶, vilket är en vanligt förekommande idé hos många nationalistiska aktörer runt om i dagens Europa.¹⁰⁷

AFD skriver att sedan EU upprättades har unionens institutioner arbetat för välstånd och fred, men samtidigt anser man att EU har skaffat sig många befogenheter utanför de europeiska fördragen. Deras exempel på det är en ökad centralisering av suveräna rättigheter. AfD menar att EU-kommissionen, ministerrådet och EU-parlamentet inte har tillräcklig demokratisk legitimitet. Deras organ har för stort avstånd till medborgarna vilket resulterat i att de fått en överdimensionerad makt. Partiet utesluter inte att EUs utrikespolitik integreras så länge den inte inskränker på nationalstaternas suveränitet, rättsliga form eller demokratiska deltagande. De vill däremot inte ha en formell gemensam utrikes- och säkerhetspolitik och en officiell avdelning för yttre åtgärder, utan de ser hellre en intensifierad mellanstatlig samordning som kan leda till gemensamt agerande.¹⁰⁸

¹⁰⁴ Cini & Pérez-Solórzano Borragán, 2019, s. 431-432

¹⁰⁵ Alternative für Deutschland, 2016, s. 16

¹⁰⁶ Alternative für Deutschland, 2016, s. 17

¹⁰⁷ Anchal Vohra, A Far-Right Takeover of Europe Is Underway, 2024-03-13, https://foreignpolicy.com/2024/03/13/eu-parliament-elections-populism-far-right/#cookie_message_anchor (hämtad 2024-05-21)

¹⁰⁸ Alternative für Deutschland, 2016, s. 17-18

När uppsatsen komparativt ska jämföra likheter och skillnader partierna emellan enligt Kerry Walker¹⁰⁹ kan jag konstatera att subsidiaritetsprincipen är fundamental för de båda partierna. I samband med detta anser även båda partierna att makten inte ska komma för långt ifrån det svenska och det tyska folket. De vill även att makten över flera olika sakpolitiska områden ska återgå till nationalstatens beslutande organ. Båda partierna vill reformera unionen, SD artikulerar idéer om att betydligt färre politiska områden ska bestämmas på överstatligt nivå, medan AfD ännu tydligare betonar viljan att återgå till en ekonomisk och intressebaserad gemenskap av lösa förbund. Gällande EU-medlemskapet accepterar SD det i nuläget men vill se en omfattande och oberoende utredning av medlemskapets för- och nackdelar. AfD är däremot redo att begära utträde ur EU ifall det nuvarande EU-systemet inte skulle förändras tydligt och är även öppna för att den europeiska ekonomiska gemenskapen ännu en gång ska upprättas; alltså en slags återgång till hur den europeiska integrationen fungerade under 1970- och 1980-talet.¹¹⁰ Enligt forskarna Paul Taggart och Aleks Szczerbiak resonemang, vilket behandlades i teorikapitlet, kan man conceptualisera SDs åsikter som *mjuk euroskepticism*, medan AfD representerar en så kallad *hård euroskepticism*.¹¹¹

Angående federalism i relation till den europeiska integrationen anses partierna tillhöra radikalhögern, vilket tidigare lyfts fram i teorikapitlet i samband med genomgången av begreppet högerpopulism. Jämförandet grundar sig i Cas Muddes förklaring angående radikalhögern. Partierna motsätter sig huvudsakliga institutioner, EU och unionens makt samt de rådande omständigheterna och förändringarna i dagens Europa men de anser sig ändå tro på demokratins grundpelare, vilket går hand i hand med professor Cas Muddes definitioner av radikalhögern.¹¹²

Gällande skillnader i partiernas politiska program lyfter AfD tre punkter som SD inte nämner. De anser att efter Maastrichtfördraget och uppdateringarna i Lissabonfördraget förändrades EU till en slags federal stat. AfD skriver att de inte vill ha en formell gemensam utrikes- och säkerhetspolitik, men att de är villiga att samarbeta med andra europeiska stater. Partiet skriver även ordagrant i det partipolitiska programmet att de är emot formationen av ett

¹⁰⁹ Walker, 1998

¹¹⁰ Mats Andrén, *Thinking Europe: A History of the European Idea since 1800*. (Brooklyn: Berghahn Books, 2023) s. 1-14

¹¹¹ Taggart & Szczerbiak, 2010 s.7-9

¹¹² Mudde, 2022, s. 41-48

United States of Europe, vilket tidigare nämndes i teorikapitlet av Michelle Cini och Nieves Pérez-Solórzano Borragán.¹¹³ Det är ett begrepp som SD inte nämner. Däremot läses mellan raderna att SD har samma hållning som AfD och inte stödjer europeisk federalism, utan istället argumenterar för visionen om nationernas Europa.¹¹⁴ Enligt Cécile Leconte började politisk euroskepticism växa sig stort när Maastrichtfördraget skrevs under. Det grundar sig i tanken, artikulera av euroskeptiska aktörer, att överstatliga institutioner bara ska påverka en bestämd och avgränsad kärnpolitik, vilket båda partierna anser. Denna euroskepticism är ideologiskt förenad med populistisk nationalism där både frågan om nationalstaternas makt, och om folkets inflytande betonas uttryckligen. I sina politiska diskurser söker båda partier att socialt sprida och popularisera idén om överstatlighet som ett hot mot de svenska och de tyska medborgarnas möjligheter till genuint politiskt inflytande.¹¹⁵

Inom temat federalism kan även begreppet *othering* diskuteras, ett begrepp som bygger på konstruerandet av politiska föreställningar om ett *vi* och ett *dem*.¹¹⁶ Gällande båda partierna är "vi" lika med nationalstaterna och deras medborgare, medan "dem" representeras av EU:s överstatliga institutioner och deras politiska eliter. Det bygger på att vi (nationalstaten) vet vad som är bäst för landet och att dem (EU) inte har den kunskapen som vi (nationen och nationalstaten). En kritisk föreställning av en europeisk elit som inte tillgodoser de vanliga människornas intresse, utför ytterligare ett populistiskt element i de uttryckta idéerna.¹¹⁷

5.2 SDs och AfD:s syn på nationen och den nationella identiteten i relation till EU

SD anser att politiska grupperingar, övernationella organisationer och imperier har kommit och gått under historiens tid men nationen är den struktur som fortlevt inom ramen för mänsklig gemenskap.¹¹⁸ De anser att samarbete är grunden för att uppnå fred och stabilitet i världen. Om det uppkommer ett globalt problem måste det övervinnas i en global arena,

¹¹³ Cini & Pérez-Solórzano Borragán, 2019, s. 431-432

¹¹⁴ Cini & Pérez-Solórzano Borragán, 2019, s. 431-432

¹¹⁵ Leconte, 2010, s. 50-57

¹¹⁶ Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige, *Svenska nyhetsmedier och och mänskliga rättigheter i Sverige En översikt*, (Stockholm: Edita Sverige Ab, 2007)

<https://www.regeringen.se/contentassets/3fb20cbaffa9473e8c64a49309157087/svenska-nyhetsmedier-och-manska-rattigheter-i-sverige-sou-2007102/> (hämtad 2024-05-15) s. 18-20

¹¹⁷ Heinrich Best, György Lengyel. & Luca Verzichelli, *The Europe of elites, a study into the Europeaness of Europe's political and economic elite*, (Oxford: Oxford Press, 2012), s. 234-241

¹¹⁸ Sverigedemokraterna, 2023 s.11

specifikt i frågor angående organiserad brottslighet, miljöhot och väpnade konflikter. Det gäller även bevarandet av den kulturella mångfalden runt om i världen. SD är positiva till möjligheten att gränsöverskridande utbyta kultur, idéer och erfarenheter. Parallellt kan utbytet bara ske om det är på fria och lika villkor länderna emellan, samtidigt som de inte får bilda ett hot mot nationalstaten och dess identitet.¹¹⁹

AfDs mål är ett suveränt Tyskland vilket säkerställer medborgarnas säkerhet, frihet och välfärd. AfD står bakom att nationalstaterna inom EU ska vara fria från utländsk paternalism. De anser även att de politiska områdena: ekonomiskt välstånd, rättsprinciper samt det rättvisa och stabila socialsystemet ska vara nationella ansvarsområden som EU inte ska bestämma över.¹²⁰ Sverker Sörlins sätt att definiera nationalism genom att varje nation har en legitim rätt att en egen stat, vilket tidigare presenterats, kan appliceras här.¹²¹

Enligt AfD vill EU bli en stor europeisk stat vilket resulterar i att nationalstaterna oundvikligt förlorar sin nationella suveränitet. Problemet med det, enligt AfD, är att endast de nationella demokratierna, vilka har skapats av landets egen smärtsamma historia, kan erbjuda landets medborgare skydd och utrymme för identitetsskapande. Detta leder till både kollektiva och individuella friheter för medborgare vilka bara nationalstaten kan erbjuda och inte EU. Slutligen anser AfD att de demokratiska och stabila nationalstaterna står till grund för den fredliga världsordningen. I fallet att det skulle finnas en överstatlig organisation utan statskaraktär som var baserade på fria överenskommelser skulle den hypotetiskt kunna hjälpa till med världsordningen.¹²²

SD och AfD tycker relativt lika i frågan om nationen och den nationella identiteten i relation till den europeiska integrationen men uttrycker det på olika sätt i sina partipolitiska program. AfD väljer att poängtera de politiska frågorna; ekonomiskt välstånd, rättsprinciper samt det rättvisa och stabila socialsystemet, dessa är nationella ansvarsområden, vilka är så viktiga för nationalstaten att EU inte ska bestämma över dem. Värdebaserad euroskepticism kan appliceras här eftersom partiet inte vill bli överröstade i symboliskt viktiga frågor.¹²³

¹¹⁹ Sverigedemokraterna, 2023 s. 33

¹²⁰ Alternative für Deutschland, 2016, s. 16-17

¹²¹ Sörlin, 2015, s. 38

¹²² Alternative für Deutschland, 2016 s. 17

¹²³ Sloodmaeckers, Indraneel, 2018, s. 321-344

Komparativt väljer SD att inte presentera det lika specifikt men det kan läsas mellan raderna att SD håller med AfD i frågan.¹²⁴

Partierna har ett flertal konservativa drag som avspeglas i kapitlet.¹²⁵ Båda partierna betonar vikten av nationalstatens egenbestämmande och att nationalstaten inte får förlora sin suveränitet. AfD nämner även att det är nationalstaten som själv vet vad landet behöver för att kunna utvecklas optimalt, inte EU. Tyska AfD lyfter genomgående historiska händelser och historiens betydelse i sitt partipolitiska program, vilket SD bara nämner en gång då de poängterar att nationen är den enda institutionella struktur som fortlevt som ram för mänsklig gemenskap. Tysklands involvering i världskrigen är något som flera tyska medborgare har en svårighet att försona sig med vilket resulterar i att det inte är förvånande att AfD väljer att fokusera på landets historia.¹²⁶ AfD anser att endast den nationella demokratin, som skapats av landets egen smärtsamma historia, kan erbjuda det skydd och utrymme som medborgarna behöver. Den amerikanska författaren Russell Kirk definierade konservatism med sex olika beståndsdelar vilka redogjordes för i terorikapitlet, för att beskriva konservatism som en politisk ideologi.¹²⁷ Tre av beståndsdelarna går att applicera här. Nummer tre, vikten av våra förfäders historia. Nummer fyra, att om förändring ska ske måste beslutet vara välgrundat. Nummer fem, försvarandet av de traditionella samhällets institutioner. Partierna vill att makten ska förflyttas tillbaka till de traditionella institutionerna inom nationalstaten, båda tar upp vikten av historiska händelser och vikten av att grunda beslut baserade på de historiska händelserna. Med grund i ovanstående punkter kan konservatism appliceras som idé på båda partierna i enlighet med ett av syftena hos beskrivande idéanalys, att framhäva budskap som inte är glasklara från början.¹²⁸

5.3 SDs och AfD:s syn på ekonomin, i relation till svenskt och tyskt medlemskap i EU

I dokumentet *Principer för EU-politik* lyfter SD följande angående deras syn på ekonomi i relation till den europeiska integrationen. De skriver:¹²⁹

¹²⁴ Walker, 1998

¹²⁵ Lindström, 1997 s. 149-150

¹²⁶ Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg, *1945 und heute: Folgen des Zweiten Weltkriegs*, u.å. <https://www.lpb-bw.de/kriegsende-1945undheute> (hämtad 2024-05-15)

¹²⁷ Kirk, 2019 s.1-9

¹²⁸ Boréus & Bergström, 2018, s. 140-141

¹²⁹ Sverigedemokraterna, u.å.

“(…) Sverigedemokraterna önskar ett reformerat europeiskt samarbete där de politikområdena som omfattas av gemensamt beslutsfattande begränsas till tydligt gränsöverskridande frågor. Därmed vill vi att antalet områden som unionen nu har mandat att besluta om minskar kraftigt. (...) För att medlemsstaterna ska behålla sitt ägandeskap över fördragen måste unionen fortsatt vara beroende av finansieringen från medlemsstaterna.”¹³⁰

SD listar fem punkter som partiet ska fokusera på inom ramen för EUs ekonomiska politik:

- att de europeiska fördragens punkter angående budgetbalans följs och att ansvaret för statliga ekonomiska bestämmanden inte kollektiviseras.
- att unionens budget inte får stiga högre än inflationen.
- om EU i framtiden vill göra en budgetsatsning ska det finansieras genom besparingar på något av de andra områdena inom budgeten.
- att motverka fortsatt skuldfinansiering i EU som Next Generation EU (mer känt som Coronafonden).
- samt att motarbeta nya finansieringsformer utanför EU och nya EU-skatter vilket ger finansiering till unionen som nationalstaterna inte kan kontrollera.¹³¹

AfD fokuserar i början av kapitlet i *Europa och euron* på att EU ska återvända till den ekonomiska och intressebaserade gemenskap av löst förbundna suveräna enskilda stater som EU en gång var. De lägger mycket vikt i det partipolitiska programmet på euron och vill se en folkomröstning angående Tysklands utträde ur valutaunionen. De betonar att eurozonen historiskt sett, långt innan 1990-talet, var ett område med ekonomiska, kulturella och monetära skillnader och att politikerna vid denna tidpunkt inte borde gått med i en överstatlig monetär organisation. Man borde istället lyssnat på varningarna från historikerna samt ekonomerna och inte gått längre än till det ekonomiska frihandelsområdet som redan fanns. AfD hävdar att eurosamarbetet utgör en fundamentalt felaktig konstruktion. En konstruktion som genom påtvingade valutaregleringar utvecklats till en ofunktionell valuta som parallellt ständigt genomför stora finansiella överföringar till EU-länder som inte klarar av att vara med i en monetär union. De anser att skuldländerna orsakar kostnader för eurozonen som överstiger fördelarna med samarbetet vilket i sin tur leder till att den europeiska integrationen äventyras. Enligt AfD resulterar det även i att Tyskland bryter sitt löfte till medborgarna, att aldrig låta Tyskland bli ansvariga för utlandsskulder, vilket sades inför godkännandet av

¹³⁰ Sverigedemokraterna, u.å.

¹³¹ Sverigedemokraterna, u.å.

Maastrichtfördraget. Obalansen inom eurozonen anser de även leda till inomeuropeisk spänning och konflikter mellan nationer. AfD menar att ett utträde ur euron är absolut nödvändigt för det nationella och europeiska intresset.¹³²

I sammanhanget är det viktigt att påminnas om att Sverige har den svenska kronan som valuta och att Tyskland har den gemensamma valutan Euro. Det bidrar till att AfD lägger fokus på euron och att SD i sin tur inte nämner euron i varken det partipolitiska programmet eller i *Principer för EU-politik*. Eurokrisen, vilket uppstod i slutet av 2009 där flera länder, till exempel Portugal och Irland men framförallt Grekland, fick sämre betalningsförmåga påverkade Tysklands syn angående eurosamarbetet negativt.¹³³

Ländernas olika valutor anser jag är anledningen till att fokuset skiftar i partiernas olika partipolitiska program angående ekonomi och i relation till den europeiska integrationen. SD lyfter att EU måste vara fortsatt beroende av finansiering från medlemsstaterna vilket ska drivas genom följande fem punkter: att budgetbalansen följs, att EUs budget inte stiger högre än inflationen, att framtida satsningar finansieras genom besparingar på andra områden i budgeten, motverka fortsatt skuldfinansiering samt motarbeta att EU ska finansieras med medel utanför EU. Ovanstående punkter är inte något som AfD tar upp i det valda materialet. Istället vill de att EU ska återvända till den ekonomiska och intressebaserade gemenskapen av löst förbundna suveräna enskilda stater som EU startades som, en slags återkomst till 1970 och 1980-talet och hur den europeiska integrationen fungerade då.¹³⁴ De ger euron stort utrymme i programmet och vill se en folkomröstning i Tyskland inför ett eventuellt utträde ur eurosamarbetet. De anser att euron är en fundamentalt felaktig konstruktion som historiskt sett var en dålig idé vid grundandet. Enligt AfD är ett utträde absolut nödvändigt och obalansen som tillkommit på grund av skuldländerna ger en inomeuropeisk spänning vilket äventyrar den europeiska integrationen.¹³⁵ När AfD resonerar kring eurosamarbetet kan nationalism och Gerard Delantys utveckling av den europeiska integrationen appliceras vilka presenterades i teorikapitlet. Delanty menar att den nationella identiteten är fortsatt stark och att den europeiska integrationen inte bidrar till att skapa ett gemensamt folk.¹³⁶ AfD anser att

¹³² Alternative für Deutschland, 2016 s. 17-20

¹³³ Sveriges riksbank, *Penningspolitisk rapport Februari 2012*, (Stockholm: Sveriges riksbank, 2012) http://archive.riksbank.se/Documents/Rapporter/PPR/2012/120216/rap_ppr_120216_sve.pdf (hämtad 2024-05-15) s. 43-48

¹³⁴ André, 2023, s. 1-14

¹³⁵ Saurugger, 2014, s. 1-3

¹³⁶ Delanty, 2019, s. 394-397

vissa länder har gjort eurosamarbetet sämre vilket resulterar i en inomeuropeisk spänning och konflikter mellan nationer, vilket stärker Delantys synsätt.

Här kan begreppet *othering* appliceras i en dikotomi, *vi* (Tyskland) och *dem* (länderna som AfD anser gjort eurosamarbetet sämre) ställs emot varandra.¹³⁷ Detta synsätt kan resultera i att, dem, blir syndabocken för vad som är fel i samhället. I detta fall vad som är fel med eurosamarbetet och i förlängningen Tysklands ekonomi på grund av valutan. Men det kan även resultera i att vi, Tyskland, får bättre självförtroende och självkänsla.¹³⁸

5.4 SDs och AfDs syn på geopolitisk säkerhet inom den europeiska unionen

Samarbete mellan stater kan enligt SD ske på två olika nivåer, överstatligt och mellanstatligt. SD anser generellt att samarbete mellan stater i grunden inte är en kränkning mot suveränitetsprincipen, vilket är en fundamental princip för partiet. De skriver att det tvärtom är en förutsättning för en stabil och fredlig värld.¹³⁹ Angående försvaret skriver SD att internationella och bilaterala avtal, försvarsallianser och samarbeten, som exempelvis Nato, stärker Sveriges säkerhetsintressen och försvar.¹⁴⁰ Man vänder sig dock emot överstatliga integrationsprojekt. Sådana anses inte främja staternas säkerhetsintressen, och till och med vara destruktiva för långsiktiga och stabila samarbetsprojekt. Med andra ord uttrycks en positiv inställning till gränsöverskridande samverkan länderna emellan så länge det inte kan utgöra några begränsningar eller hot för nationalstatens suveränitet. Idén om EU som “Nationernas Europa” artikuleras både implicit och explicit.

I kapitlet om *Europa och euron* skriver AfD att deras politiska mål är ett suveränt Tyskland där de kan försäkra sina medborgare om säkerhet och frihet. Samt ett Tyskland som främjar välstånd och bidrar till ett fredligt Europa. Som tidigare skrivits vill AfD inte ha en formell gemensam säkerhets- och utrikespolitik för EU men de är för ett mellanstatligt samarbete mellan de europeiska länderna som kan leda till ett gemensamt agerande. Däremot anser de

¹³⁷ Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige, 2007 s.18-20

¹³⁸ Polismuseet, VI OCH DEM - ETT ARBETSMATERIAL OM HATBROTT OCH ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE, u.å., https://polismuseet.se/pdf/viochdom_arbetsmaterial_170428.pdf, (hämtad 2024-05-21)

¹³⁹ Sverigedemokraterna, 2023 s.33

¹⁴⁰ Sverigedemokraterna, 2023 s. 30

att landets säkerhets- och utrikespolitiska intressen ska beaktas i förbindelser med länder utanför Europa.¹⁴¹

När uppsatsen analyserar partiernas syn på det geopolitiska säkerhetsläget inom ramen för europeisk integration är det relevant att lyfta att Sverige inte var medlem i Nato när SDs partipolitiska program skrevs 2023.¹⁴² Däremot var ansökan om medlemskap inskickad.¹⁴³ I motsats till Sverige har Tyskland varit medlemmar i Nato sedan 1955.¹⁴⁴ Vid publikationen av AfD:s partipolitiska program hade inte Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina ägt rum¹⁴⁵ och det i samband med Tysklands beroende av rysk gas¹⁴⁶ är två faktorer jag anser ligga till grund för den mjukare hållningen i AfD:s partipolitiska program.

Enligt SD är ett internationellt samarbete, inte minst inom Europa, nödvändigt för att bevara och utveckla stabila och fredliga internationella relationer. Som nämnts ovan, uttrycks idéer om behovet av exempelvis internationella och bilaterala avtal, och försvarsalliansen Nato anses stärka Sveriges försvars- och säkerhetsintressen. Motsatt nämner AfD inte Nato i det valda materialet. Istället skriver partiet att Tyskland ska upprätthålla ett säkert och fritt Tyskland. Förvisso yttras viljan att generellt bidra till existensen av ett fredligt Europa, men man specificerar inte direkt hur det i praktiken ska genomföras. Grunden till fredliga internationella relationer och en stabil värld anses vara själva existensen av genuint suveräna nationalstater. Dock problematiseras inte frågan hur diverse konflikter staterna emellan konkret skall hanteras. Jag anser att skillnaden partierna emellan ligger i vad de exakt fokuserar på samt i tonläget. AfD tycks artikulera ett något mjukare, mindre alarmerande, perspektiv på geopolitiska säkerhetshot i Europa. Delvis kan det nog förklaras med partiets medvetenhet av Tysklands beroende av Ryssland när det gäller energiförsörjning. Man uppfattar det spända, internationella säkerhetsläget, men likväl antas en generellt mjukare hållning i tonläget. Gällande de uttryckta idéerna kring Nato finner jag att AfD:s budskap kännetecknas av en slags större självklarhet, vilket kan förklaras med Västtysklands och

¹⁴¹ Alternative für Deutschland, 2016 s. 16-18

¹⁴² Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Sverige är medlem i Nato*, 2024
<https://www.msb.se/sv/aktuellt/nyheter/2024/mars/sverige-ar-medlem-i-nato/> (hämtad 2024-05-16)

¹⁴³ Jennie Wahlgren, *Sverige ansöker om Natomedlemskap*, 2022,
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/sverige-ansoker-om-natomedlemskap> (hämtad 2024-05-16)

¹⁴⁴ Nato, *GERMANY AND NATO*, u.å., https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_185912.htm (hämtad 2024-05-16)

¹⁴⁵ Johan Wicklén & Sarah Ibrahim, *Rysslands invasion av Ukraina*, 2022-02-25,
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/ryssland-invaderar-ukraina> (hämtad 2024-05-16)

¹⁴⁶ Sigrid Melchior, *Tyskland uppmanas köpa mindre rysk gas*, 2014-03-11,
<https://www.europaportalen.se/2014/03/tyskland-uppmanas-kopa-mindre-rysk-gas> (hämtad 2024-05-16)

senare det enade Tysklands långa medlemskap i försvarsalliansen. Sverigedemokraternas diskurs karakteriseras av såväl en allvarligare ton i beskrivningen av säkerhetsläget i Europa, som en mindre stark övertygelse gällande svenskt NATO-medlemskap. Självfallet är det viktigt i sammanhanget att SDs partiprogram skrevs efter utbrottet av Rysslands fullskaliga krigsföring mot Ukraina i februari 2022. Trots skillnaderna tycks likheterna vara relativt stora när det gäller partiernas syn på geopolitisk säkerhet inom internationella relationer, inklusive inom perspektiven på den europeiska unionens politik. Nationalism och euroskepticism finns i båda partiprogrammen, men likväl insikten om att gränsöverskridande europeiskt samarbete kan vara viktigt. AfD tycks dock vara mindre benägna sådant samarbete. Delvis bildas härmed en viss diskursiv ambivalens. SD såväl som AfD tycks vilja balansera sina nationalistiska premisser med aktuella insikter om aktuella behov. Ibland framstår argumentationen, hos båda aktörer, som lite oklar, speciellt när det gäller konkreta förslag på det önskade tillvägagångssättet inom EU. Kanske kan denna ambivalens, delvis, handla om de ideologiska principernas begränsade förenlighet med den geopolitiska realiteten.

6. Slutsats

Uppsatsens syfte var att kartlägga Sverigedemokraternas och Alternative für Deutschlands samtida idéer och syn på europeiska unionen inom ramen för den europeiska integrationsprocessen. Uppsatsen avsåg att redogöra för eventuella likheter och skillnader partierna emellan. Analysen genomfördes metodologiskt med hjälp av en *komparativ*¹⁴⁷ *tematisk*¹⁴⁸ *beskrivande idéanalys*¹⁴⁹. Syftet ledde till två frågeställningar vilka sammanfattningsvis ska besvaras i detta kapitel.

- Vilka huvudsakliga idéer gällande EU och europeisk integration artikuleras av de politiska partierna Sverigedemokraterna och Alternative für Deutschland i deras aktuella partipolitiska program?

I det analyserade materialet lyfts idéerna vilka tematiskt framställts: federalism, nationen/nationell identitet, ekonomi och geopolitisk säkerhet i relation till den europeiska integrationsprocessen. Det är även de tematiska områden som strukturerat uppsatsens redogörelse av analytisk diskussion. Inom ramen av de fyra teman har även ismerna euroskepticism, nationalism och konservatism kunnat appliceras tillsammans med högerpopulism. Både partierna har idéer om en reformation av EU vilket resulterar i att mer makt återgår till nationalstaten.

- Vilka likheter och skillnader finns i Sverigedemokraternas respektive Alternative für Deutschlands politiska idéer när det gäller deras syn på EU och den europeiska integrationsprocessen?

Likheter som kartlagts i studien beträffande federalism i relation till den europeiska unionen är att båda partierna finner subsidiaritetsprincipen fundamental. Partierna har en grundtanke om att förflytta mer makt tillbaka till nationalstaten genom att reformera EU, men med olika tillvägagångssätt. De vill att EU endast ska bestämma över en viss bestämd kärnpolitik vilket gör båda partierna *politiskt euroskeptiska*. Både SD och AfD är emot *United States of Europe* och är motsatt för *Nationernas Europa*. Cas Muddes beskrivning av radikalhögern inom högerpopulismen kan appliceras på båda partierna i detta tematiska tema. En märkbar

¹⁴⁷ Walker, 1998

¹⁴⁸ Alvinus & Borglund & Larsson, 2023, s. 11-14

¹⁴⁹ Boréus & Bergström, 2018, s. 140-141

skillnad är att SD accepterar EU-medlemskapet som de ser ut idag medan AfD är villiga att begära utträde ur unionen om den inte förändras. Det resulterar i att SD har mjuk euroskepticism och att AfD har hård euroskepticism enligt Paul Taggart och Aleks Szczerbiak.¹⁵⁰

Inom temat nationen och den nationella identiteten i relation till EU har följande likheter kartlagts. SDs och AfDs mål är att bestämmandet inom ett flertal politiska frågor ska återgå till nationalstaten vilket resulterar i högre bestämmande för nationalstaterna. Det är viktigt eftersom partierna vill att nationalstaterna inte förlorar sin suveränitet i de specifika frågorna vilket kopplas till Sloomaeckers & Indraneels förklaring av *värdebaserad euroskepticism*.¹⁵¹ Russell Kirks definition av konservatism går delvis, genom tre beståndsdelar, att applicera på båda partierna.¹⁵² En skillnad är att AfD väljer att lyfta historien som en viktig faktor, vilket SD inte gör, något jag anser handlar om Tysklands involvering i världskrigen.

Angående partiernas syn på ekonomin, i relation till svenskt och tyskt medlemskap i EU, finner uppsatsen främst skillnader. SD betonar vikten av att EU är fortsatt beroende av finansiering från nationalstaterna, medan AfD vill att EU ska återgå till den ekonomiska och intressebaserade gemenskapen av löst förbundna stater som EU en gång var. AfD fokuserar istället på Euron som de anser vara en fundamentalt felaktig konstruktion vilket lett till spänningar inom EU vilka äventyrar den europeiska integrationen. Detta styrker Deltantys syn på den europeiska integrationsprocessen.¹⁵³ Den stora fokusskillnaden mellan partierna anser jag handla om ländernas olika valutor.

Gällande uppsatsens sista tema, geopolitisk säkerhet, har partierna olika fundamentala idéer om vad som är nödvändigt för fred. SD anser att samarbete är den fundamentala grunden som behövs för fred i världen. AfD anser att det är en demokratisk och stabil nationalstat som ligger till grund och inte samarbete.

Sammanfattningsvis finns framförallt likheter men även skillnader partierna emellan. Flera av de fundamentala idéerna som subsidiaritetsprincipen är desamma, men partiernas åsikter skiljer sig åt angående hur idéerna ska åstadkommas.

¹⁵⁰ Taggart & Szczerbiak, 2010, s. 15-17

¹⁵¹ Sloomaeckers & Indraneel, 2018). s. 321-344

¹⁵² Kirk, 2019 s.1-9

¹⁵³ Delanty, 2019, s. 394-397

7. Förslag på vidare forskning

Om man vill forska vidare på området föreslår jag att man jämför samma fråga men med andra länder. Urvalet skulle kunna ske på flera olika sätt, man skulle kunna jämföra alla EU-länder och liknande partier, man skulle kunna välja helt andra länder än Sverige och Tyskland, man kan välja kandidatländerna, länderna i Norden, länder med geografisk närhet, länder med liknande historia och så vidare. Det skulle även vara intressant att jämföra Sverige och Tyskland samt ett tredje eller fjärde land.

Vill man däremot fortsätta att jämföra likheter och skillnader mellan SD och AfD kan man undersöka vad de tycker i andra sakpolitiska frågor, antingen i Europaparlamentet eller i ländernas riksdagar. Man skulle även kunna undersöka om ståndpunkten i samma frågor ändras ifall det är i Europaparlamentet eller riksdagen. Det skulle även vara intressant att undersöka hur ståndpunkten i en viss sakfråga har förändrats över en viss tid eller sedan partiet grundades. En annan idé är att skifta fokuset från partiet till politikerna och istället undersöka dem. Man kan undersöka deras uttalande, sociala medier, eller vad de röstat i olika sakfrågor. Här kan man även välja om man vill undersöka politikerna hemma i riksdagen eller de som representerar partierna i Europaparlamentet. Det skulle även vara intressant att se om politiker som gått från ledamöter i riksdagen till ledamöter i Europaparlamentet ändrat sina ståndpunkter eller om de hållit fast vid vad de tyckte innan.

Det finns även möjlighet att jämföra partierna utifrån olika ideologier i ismer, förslagsvis de som presenterats i teorikapitlet, vilka var euroskepticism, nationalism, högerpopulism och konservatism. Slutligen skulle det vara intressant att utveckla denna forskning med annat material och mer källor som analyseras, vilket till exempel kan vara uttalanden eller artiklar. Givetvis kan alla ovanstående idéer appliceras på bara SD och AfD eller utökas till en undersökning på länder och/eller partier.

8. Referenslista

8.1 Primära källor

Alternative für Deutschland, *Programm für Deutschland, Das Grundsatzprogramm der Alternative für Deutschland*, (Stuttgart, 2016),

https://www.afd.de/wp-content/uploads/2023/05/Programm_AfD_Online_.pdf, (hämtad 2024-03-03)

Sverigedemokraterna, *Principer för EU-politik*, u.å.

<https://sd.se/wp-content/uploads/2024/03/principer-for-eu.pdf> (hämtad 2024-03-04)

Sverigedemokraterna, *Principprogram 2023*, 2023

<https://sd.se/wp-content/uploads/2024/01/sverigedemokraternas-principprogram-2023.pdf>
(hämtad 2024-03-04)

8.2 Tryckt material

Andrén, Mats, *Thinking Europe: A History of the European Idea since 1800*, (Brooklyn: Berghahn Books, 2023)

Alvinus, Aida & Borglund, Anders & Larsson, Gerry, *Tematisk analys: din handbok till fascinerande vetenskap*, 1:a uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2023)

Beckman, Ludvig, *Grundbok i idéanalys det kritiska studiet av politiska texter och idéer*, (Enskede: TPB, 2007)

Bengtsson, Håkan A & Jakobsson, Joakim & Lodenius, Anna-Lena & Pettersson, Henry & Sundelin, Anders & Åkervall, Jenny, *Högerpopulismen: En antologi om Sverigedemokraterna*, (Stockholm: Premiss förlag, 2009)

Best Heinrich & Lengyel, & Verzichelli, Luca, *The Europe of elites, a study into the Europeanness of Europe's political and economic elite*, (Oxford: Oxford Press, 2012), s. 234-241

Boréus, Kristina & Bergström, Göran (red.), *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*, 4:e [omarbetade och aktualiserade] uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2018)

Caiani, Manuela & Císař, Ondřej (red.), *Radical right: movement parties in Europe*, (Abingdon Oxon: Routledge, 2019)

Cini, Michelle & Pérez-Solórzano Borragán, Nieves (red.), *European Union politics*, 6:e uppl. (New York: Oxford University Press, 2019)

Delanty, Gerard, *Formations of European modernity: a historical and political sociology of Europe*, 2:a uppl., (Cham, Switzerland: Palgrave Macmillan, 2019)

Eatwell, Roger & Goodwin, Mathew *National Populism: The Revolt Against Liberal Democracy*. (London: Pelican Books, 2018)

Ekengren, Ann-Marie & Hinnfors, Jonas, *Uppsatshandbok: [hur du lyckas med din uppsats]*, 2., [rev.] uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2012)

Hellström, Anders, *Vi är de goda: den offentliga debatten om Sverigedemokraterna och deras politik* (Hägersten: Tankekraft, 2010)

Kirk, Russell, *Russell Kirk's Concise Guide to Conservatism*, (United States: Regnery Publishing, 2019)

Leconte, Cécile, *Understanding Euroscepticism*, (Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2010)

Lindström, Martin, "Tage Lindblom och konservatism", (*Statsvetenskaplig tidskrift*, 100.2, (1997)

Ljungberg, Carl-Johan, *Konservatism: en snabbguide*, (Malmö: Idéforum, 1983)

Miller, Daniel, *The Influence of Václav Klaus on Czech Public Opinion Regarding the European Union*, (University of Pittsburgh: The Carl Beck Papers in Russian and East European Studies, 2017)

Mudde, Cas & Rovira, Kaltwasser Cristóbal, *Populism : A Very Short Introduction*. (Oxford: Oxford University Press, 2017)

Mudde, Cas, *Populist radical right parties in Europe*, (Cambridge: Cambridge University Press, 2007)

Mudde, Cas, *Ytterhögern i dag*, 1 uppl. (Lund: Studentlitteratur, 2022)

Saurugger, Sabine, *Theoretical approaches to european integration*, (Basingstoke: Palgrave Macmillan 2014)

Sverker Sörlin, *Nationalism*, 2. uppl., (Lund: Studentlitteratur, 2015) s. 38

Paul Taggart & Aleks Szczerbiak, *The Party Politics of Euroscepticism in EU Member and Candidate States*, (Sussex: European Institute, 2010)

Taggart, Paul, *A touchstone of dissent: Euroscepticism in contemporary Western European party systems*, (European Journal of Political Research, volume 3, issue 33, 1998)

Walker, Kerry, *How to write a Comparative Analysis*, (Harvard university, 1998)

Wodak, Ruth, *Right-wing populism in Europe [Elektronisk resurs] politics and discourse*, (London: Bloomsbury, 2023)

8.3 Digitalt material

Adler, Katya, Far-right parties on the rise across Europe, 2023-06-30,

<https://www.bbc.com/news/world-europe-66056375> (hämtad 2024-05-20)

Alternative für Deutschland, *Mut zu Deutschland. Freie Bürger, keine Untertanen*, u.å., <https://www.afd.de/partei/> (hämtad 2024-04-26)

Broder, David The Far Right Wants to Take Over Europe, and She's Leading the Way, 2024-04-22, <https://www.nytimes.com/2024/04/22/opinion/meloni-europe-elections.html>, (hämtad 2024-04-28)

Bures, Eliah & Mudde, Cas & McIntosh, Janet & Martinez HoSang, Daniel & Lowndes, Joseph & Block, Fred & Givens, Terri, "Right-Wing Studies: A Roundtable on the State of the Fiel, (California: Journal of Right-Wing Studies, 2023)
<https://search-ebshost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip.uid&db=edssch&AN=edssch.oai%3aescholarship.org%3aark%3a%2f13030%2fqt7dc7t9jd&site=eds-live&scope=site> (hämtad 2024-05-20)

Delegationen för mänskliga rättigheter i Sverige, *Svenska nyhetsmedier och och mänskliga rättigheter i Sverige En översikt*, (Stockholm: Edita Sverige Ab, 2007)
<https://www.regeringen.se/contentassets/3fb20cbaffa9473e8c64a49309157087/svenska-nyhetsmedier-och-manskliga-rattigheter-i-sverige-sou-2007102/> (hämtad 2024-05-15)

Elvis, Nilsson, Ylva, *Alla andra högerradikala i Europa - hur går det för dem?*, 2018-09-18, <https://omeuropa.se/alla-andra-hogerradikala-i-europa-hur-gar-det-for-dem/>, (hämtad 2024-04-23)

Eriksson, Jörgen, *Sverige och Tyskland kan bli ett perfekt par*, Dagens samhälle, 2019-10-31, <https://www.dagensamhalle.se/opinion/debatt/sverige-och-tyskland-kan-bli-ett-perfekt-par/> (hämtad 2024-05-16)

Europaparlamentet, *Nationella resultat Tyskland 2014-2019*, u.å., <https://results.elections.europa.eu/sv/nationella-resultat/tyskland/2014-2019/konstituerande-plenarsammantrade/> (hämtad 2024-04-26)

Europaparlamentet, *Nationella resultat Tyskland 2019-2024*, u.å., <https://results.elections.europa.eu/sv/nationella-resultat/tyskland/2019-2024/konstituerande-plenarsammantrade/> (hämtad 2024-04-29)

European Parliament, *MEPS Full list*, u.å.,

<https://www.europarl.europa.eu/meps/en/full-list/all> (hämtad 2024-04-20)

Euroscepticism on rise in Europe, poll suggests, BBC, 2024-06-08,

<https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36471989>, (hämtad 2024-04-28)

Freie Presse, *Alice Weidel und Tino Chrupalla zum Spitzenkandidaten-Duo der AfD gewählt*, 2021-05-25,

https://www.freiepresse.de/alice-weidel-und-tino-chrupalla-zum-spitzenkandidaten-duo-der-afd-gewaehlt-artikel11511645#google_vignette (hämtad (2024-05-21)

Haglund, Fredrik, *Tyskland signalerar nytåg i migrationsfrågan*, 2022-01-14,

<https://www.europaportalen.se/2022/01/tyskland-signalerar-nytag-i-migrationsfragan>,
(hämtad 2024-04-29)

Haglund, Fredrik, *Sverigedemokraterna byter partigrupp i EU*, 2018-07-04

<https://www.europaportalen.se/2018/07/sverigedemokraterna-byter-partigrupp-i-eu> (hämtad 2024-04-22)

Heerwegh, Dirk & Abts, Koen & Swyngedouw, Marc, *Sources of Euroscepticism: Utilitarian Interest, Social Distrust, National Identity and Institutional Distrust*, (Belgium: World Political Science Review, 2019),

https://www.researchgate.net/publication/40822940_Sources_of_Euroscepticism_Utilitarian_Interest_Social_Distrust_National_Identity_and_Institutional_Distrust (hämtad 2024-05-17)

Henley, Jon, *Anti-European 'populists on track for big gains in EU elections, says report*, The Guardian, 2024-01-24,

<https://www.theguardian.com/world/2024/jan/24/anti-european-populists-on-track-for-big-gains-in-eu-elections-says-report>, (hämtad 2024-04-28)

Herold, Lovisa, *Olaf Scholz besöker Sverige - diskuterar stöd till Ukraina*, Dagens nyheter 2024-05-13,

<https://www.dn.se/varlden/olaf-scholz-besoker-sverige-diskuterar-stod-till-ukraina/> (hämtad 2024-05-17)

Hirsh, Michael, *Why the New Nationalists Are Taking Over*, Politico, 2016-06-27, <https://www.politico.com/magazine/story/2016/06/nationalism-donald-trump-boris-johnson-b-rexit-foreign-policy-xenophobia-isolationism-213995/>, (hämtad 28 2024-04-28)

Jylhä, Kirsti, & Rydgren, Jens & Strimling, Pontus, *Sverigedemokraternas väljare. Vilka är de, var kommer de ifrån och var är de på väg?*, Forskningsrapport 2018/2 (Stockholm: Institutet för Framtidsstudier, 2018) https://www.iffs.se/media/22379/forskningsrapport_2018_2.pdf (hämtad 2024-04-19)

Landeszentrale für politische Bildung Baden-Württemberg, *1945 und heute: Folgen des Zweiten Weltkriegs*, u.å., <https://www.lpb-bw.de/kriegsende-1945undheute> (hämtad 2024-05-15)

Melchior, Sigrid, *Tyskland uppmanas köpa mindre rysk gas*, 2014-03-11, <https://www.europaportalen.se/2014/03/tyskland-uppmanas-kopa-mindre-rysk-gas> (hämtad 2024-05-16)

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, *Sverige är medlem i Nato*, 2024 <https://www.msb.se/sv/aktuellt/nyheter/2024/mars/sverige-ar-medlem-i-nato/> (hämtad 2024-05-16)

Nato, *GERMANY AND NATO*, u.å., https://www.nato.int/cps/en/natohq/declassified_185912.htm (hämtad 2024-05-16)

Næss, Arne, *Empirisk semantik*, 1. uppl., (Solna:Almqvist & Wiksell, 1992)

Polismuseet, *VI OCH DEM - ETT ARBETSMATERIAL OM HATBROTT OCH ALLA MÄNNISKORS LIKA VÄRDE*, u.å., https://polismuseet.se/pdf/viochdom_arbetsmaterial_170428.pdf, (hämtad 2024-05-21)

Politico Europe, *Maastricht Debate 2024 | POLITICO & Studio Europa Maastricht*, Politico, 2024-04-29, <https://www.youtube.com/watch?v=91Xgbp48gHI> (hämtad 2024-05-16)

Selnes, Anders *Svensk-tysk höger ense: Gör om asylsystemet*, Europaportalen, 2015-08-18,
<https://www.europaportalen.se/2015/08/svensk-tysk-hoger-ense-gor-om-asylsystemet>
(hämtad 2024-05-16)

Slootmaeckers, Koen & Indraneel, Sircar, *Marrying European and Domestic Politics? The MarriageReferendum in Croatia and Value-Based Euroscepticism*, (European Asian Studies, 2018),
<https://search-ebscohost-com.ludwig.lub.lu.se/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,uid&db=bth&AN=129343800&site=eds-live&scope=site> (hämtad 2024-05-17)

Sverigedemokraterna, *Vad vill vi*, u.å., <https://sd.se/vad-vi-vill/> (hämtad 2024-04-22)

Sveriges riksbank, *Penningpolitisk rapport Februari 2012*, (Stockholm: Sveriges riksbank, 2012)
http://archive.riksbank.se/Documents/Rapporter/PPR/2012/120216/rap_ppr_120216_sve.pdf
(hämtad 2024-05-15)

Tagesschau, *Das Wahlergebnis im Überblick*, 2024-01-03,
<https://www.tagesschau.de/wahl/archiv/2021-09-26-BT-DE/index-content.shtml>, (hämtad 2024-04-29)

Thörnqvist, Ingrid, *Allt fler högernationalister i Europas regeringar*, SVT, 2018-09-12,
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/allt-fler-hogernationalister-i-europas-regeringar> (hämtad 2024-04-17)

Valmyndigheten, *Valresultat 2010*, 2023-05-26,
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2010/valresultat.html> (hämtad 2024-04-21)

Valmyndigheten, *Valresultat 2014*, 2014-05-25,
<https://www.val.se/valresultat/europaparlamentet/2014/valresultat.html> (hämtad 2014-04-21)

Valmyndigheten, *Valresultat 2014*, 2023-01-17,
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2014/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

Valmyndigheten, *Valresultat 2018*, (2023-01-17)
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2018/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

Valmyndigheten, *Valresultat 2019*, (2023-11-28)
<https://www.val.se/valresultat/europaparlamentet/2019/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

Valmyndigheten, *Valresultat 2022*, (2023-12-19)
<https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/valresultat.html> (hämtad 2024-05-21)

Vohra, Anchal, *A Far-Right Takeover of Europe Is Underway*, 2024-03-13,
https://foreignpolicy.com/2024/03/13/eu-parliament-elections-populism-far-right/#cookie_message_anchor (hämtad 2024-05-21)

Von der Leyen, Ursula, *Deliver today prepare for tomorrow*, Europaparlamentet i Strasbourg, 2023-09-13,
https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_23_4426 (hämtad 2024-04-17)

Wahlgren, Jennie, *Sverige ansöker om Natomedlemskap*, 2022,
<https://www.svt.se/nyheter/inrikes/sverige-ansoker-om-natomedlemskap> (hämtad 2024-05-16)

Weidel, Alice, *Vor Parteitag: Alice Weidel im Interview über EU und AfD-Kanzlerkandidatur*, Morgenmagazin, 2023-07-28,
<https://www.youtube.com/watch?v=txdktdOnXPA> (hämtad 2024-04-17)

Wicklén, Johan & Ibrahim, Sarah, *Rysslands invasion av Ukraina*, 2022-02-25,
<https://www.svt.se/nyheter/utrikes/ryssland-invaderar-ukraina> (hämtad 2024-05-16)

Åkesson, Jimmie, *30 Minuter Jimmie Åkesson (SD)*, SVT, 2024-02-29,

<https://www.svtplay.se/video/84d45E3/30-minuter/jimmie-akesson-sd>, (hämtad 2024-04-17)